

ВІСНИК

VISNICK

ГІДДЕРЗАЛЬД

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ МІСЯЧНИК

РІК ХХІХ, Ч. 6 (312)
YEAR XXIX, № 6 (312)

ЧЕРВЕНЬ 1975
JUNE 1975

ЦІНА 0.80 ЦЕНТІВ
PRICE \$ 0.80

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

ЗМІСТ

A. Донцов — „30 червня 1941 р. і сучасні шашелі”	1
У 50-річчя СВУ і СУМ	3
С. Осінський — Україна на світово-політичній шахівниці (продовження)	4
Михайло Кушнір — Політика без політиків	5
Володимир Савчак — Департамент дезінформації	7
VIII Конференція ВАКЛ	9
Створено новий Відділ ООЧСУ в Озон Парку	9
Д-р Василь О. Луців — Політичний заловіт Хмельницького	10
Б. М-ий — Геноцид в старовині і тепер	12
Іван Левадний — Київ у 1915 році	13
Оксана Ашер — Михайло Драй-Хмара	16
Телеграма без відповіді	18
Яр. Гриневич — Дещо про Гуцульщину	19
СТОРІНКА ОЖ ОЧСУ	
З діяльності ОЖ ОЧСУ в Чикаго, Гартфорді, Нью Йорку, Сі-ракузах, Рочестері	22 — 24
Софія Наумович — З культурного життя Парижу	25
С. Женецький — Безсмертний „Гриць” на Н.Й. сцені	26
Панько Незабудько — „Надлюдина” (фейлетон)	30

ВІСНИК

Д. Донцов

34 РОКИ ТОМУ

“30 ЧЕРВНЯ 1941 Р. І СУЧАСНІ ШАШЕЛІ”

Людській шашелі! Няньки,
Дядьки отечества чужого!
Не стане ідола святого,
І вас не стане!

Т. Шевченко

Проголошення відновлення української держави, знищеної червоною Москвою, — Акт 30 червня 1941 р. досі викликає напади злоби збоку емігрантських шашелів.

Справжньої причини злоби вони не зраджують (про неї нижче), маніпулюючи „аргументами”, хоч які ці аргументи наївні і недоречні.

Говориться про „нереальність” Акту 30 червня, бо скоро по проголошенні скасованого дійсностю.

А тим часом і проголошення самостійності України в 1918 році і соборності в 1919 р. теж були короткотривалого „реального” існування. Дуже короткотривалим було також існування незалежної Карпатської України. Не довго тривала й Західно-Українська Республіка... Отже ці „аргументи” редакторських шашелів еміграційних, не мають жадного сенсу.

Так само й інші. Що, наприклад, держава, проголошена 30 червня, не встигла створити належного державного апарату. Але ці самі шашелі, наввипередки з большевиками, вмовляють в еміграцію, що московське генерал-губернаторство в Києві — є наша держава, дармащо не має вона ні власної влади, ні своєї території, бо створена „на нашій, не своїй землі”, ні вільної людности (три основні моменти правного поняття держави), бо все населення УССР є закріпачене чужим панам, чужій владі і чужій московській державі.

Наївні і зовсім недоречні аргументи шашелів проти Акту 30 червня. А стверджую це не для полеміки з шашелями (бо з ними не полемізується), а для їх здемаскування перед чи-

тачами, які не втратили тверезої думки і не запродажали сумління дияволів.

Аргументи шашелів випливають не з процесу мислення, вони подиктовані їх серцем раба. Це ж про цю породу людей говорив І. Франко — „але мозок їх — раб, але серце їх — раб”.

Це, кажучи мовою Шевченка, — люди з врожденим нахилом „сидіти нишком”, як та „капуста головата”, всякому „служити-годити”, всякому панові „патинки лизати” і летіти на кожний наказ — „дайош!” або — „герш ту, хамів сину!” — того чи іншого пана.

Їх плебейська душа добирає собі й відповідну, менше або більше пишноцвітну „патріотичну” ідеологію. Але лише як прапор, напис або гучну фразу („самостійність”, „соборність”, навіть „державність”) на святкуваннях і бенкетах.

Де ж іде про конкретні політичні дорожовкази і тактику — там зараз бачимо отого Ярему... з „рабським серцем” і „рабським мозком”. Зараз тоді починається оскаженіла нагінка на тих земляків, які не втратили своєї ідеї, ні не забагнили своєї душі, в яких не зломився характер і не згасла віра в велике завдання України.

Разом з нагінкою на людей ідеї і характеру шашелі починають вмовляти, що України, за яку боролися найкращі з нації в 1914-1921 роках, а потім в часі Другої світової війни (а до останніх належать і УПА і автори Акту 30 червня), — що тої України „не може бути”... Може бути лише УССР — „наша держава”...

Твердять шашелі, що в годину, коли рештками сил нація боролася проти навали Москви, — що тоді справжніми патріотами були не ті, що цю боротьбу очолювали, а ті, які перекидалися на сторону Москви („катам помагати”), як М. Скрипник, В. Винниченко, М. Грушевський і т. п. А кінчили шашелі цинічним гас-

лом — занехаяти всяку власну ідею і всяку боротьбу за неї і „падши, поклонитися” дияволу і славословити „рідних” юд. Політика „півдулі”, як максимум національних „здобутків”.

Певно, що люди з такою психікою мусять для заспокоєння своєї безсовісної совісти в болото топтати тих (в тім і авторів Акту 30 червня, і самий той Акт), які мають незламний хребет і незасмічену „московськю блекотою” душу. Ті з еміграції, що не відреклися відівчних ідеалів України і не бажають капітулювати перед чужинецькою силою, повинні собі не лише чуттєво, але й духовно усвідомити величезну вагу ідейну й практичну таких актів, як Акт 30 червня 1941 року.

Люди цього віку, що розбивають голови перед ідолом матерії, — є чужі поняттям ідеї; чогось, чого не дастесь ні побачити, ні зміряти, ні зрахувати, ні зфотографувати, ані з'істи. Чу же їм поняття сили невидимої ідеї в світі видимім, в чинах окрілених нею людей.

Ця сила величезна! Навіть по смерті носій вісії ідеї. Навіть, коли їм не вдалося здійснити її. Тим більше, коли це їм — хоч на певен час — удалося.

Коли не позмиляється, то польський історик Кубала (а може Шайноха) докоряє своїм землякам за напастування пам'яті Б. Хмельницького, „якому (писав) не могли дати ради за його життя і який ще нині грозить нам з могили”... Ідея, яка сотки літ по смерті її, нехай тимчасового, реалізатора тяжила над правнуками противників Великого Гетьмана, як цілком реальна сила, як ефективний, активний чинник історії в душах нових і нових поколінь України, — такою була ідея гетьмана Богдана в його національній революції проти Польщі. Те саме дастесь сказати про Івана Мазепу, якого тіні, якого заповіту в душах нащадків його сучасників так само панічно бояться москалі XIX і XX віків. Бояться як реальнії, діючої сили, — новітнього мазепинства, як організуючої, страшної для Москви ідеї. Хоч ідею незалежності від Москви держави козацької намагався, безуспішно, зреалізувати Великий Гетьман тільки два роки перед своєю смертю.

І що в порівнянні з тими велетнями нашої історії, в порівнянні з їх, ще нині промінюючою, організуючою й активізуючою ідеєю, є імена їх

противників, „реально-політичних шашелів” тієї доби — Барабашів, Галаганів, Кочубеїв і Ногаїв? Ті перші — по смерті лишилися живими, ці останні — були мертві за життя. А коли звернемося до новітніх часів, — що в порівнянні з іменами С. Петлюри, Омеляновича-Павленка, Безручка, Натієва, Є. Коновалця, Р. Шухевича-Чупринки, С. Бандери, мучеників і геройів Крут, Базару і Української Повстанської Армії, — що в порівнянні з ними є постаті „реальних політиків” — Винниченка, Грушевського, Ю. Коцюбинського й цілої гурми соціалістичних вождів галицької і наддніпрянської України, які поїхали на поклін спадкоємцям Петра і Катерини, щоб „реально” і „позитивно” тим катам помагати?

І ще: яку організуючу національну ідею, що запалила б сучасників на боротьбу з дияволом, можна викресати з творів такої „грязі Москви”, як Тичина, Рильський, Сосюра і їм подібні? Вони під тим оглядом стали вже живими трупами, як і їх жалюгідні реклами на еміграції, тоді як „кличний дзвін” О. Теліги, Ю. Клена, Ольжича, Є. Маланюка та інших, за виразом Ю. Клена, „квадриги Вістника”, гудітиме довго в душах тих, які кують і куватимуть велике майбутнє. Про велетенський вплив замученого Москвою Шевченка за його безкомпромісні ідеї, його фанатичний патос, — вплив на наших сучасників, свідчать безуспішні спроби москалів втягнути його як провінціяльного поета в свій „старшобратьї” пантесн; а ще більше по тих невдачах — кастрація його творів большевиками, щоб по змозі зфальшувати образ його Правди перед нащадками.

Захоплююча сила всякої ідеї — в її непримиромості з ворожою ідеєю. Всі великі ідеї, які руйнували одну форму життя, натомість творили нову, — були непримиримі. Всі вони були викликом існуючому. Запалюючи своїх визнавців фанатичною любов’ю до своєї ідеї, що виключала сумнів, така ідея будила непереможну енергію в душах адептів, скорші чи пізніше забезпечуючи тій ідеї тріомф.

Такою була ідея державності України, піднесена Богдановою і Мазепиною булавою. Такою була ідея, якою, наперекір соціалістичним „соглашателям”, горіла Україна в 1917-21 роках. Такою була ідея, якою була надихана УПА. Такою була й ідея державності, прого-

лошена 30 червня 1941 року. Вона ж і Акт того дня дала почин новій повстанській акції на Україні, новій після 1917-1921 років. І якраз неприєднаність цієї ідеї, виклик, що вона його кинула двом велетенським потугам, перед якими тримтів світ, — якраз це є запорукою майбутньої перемоги цієї ідеї і конечності її нового проголошення 30 червня, двадцять п'ять років тому. Цей Акт і його ідея апелювали до найшляхетніших почувань нації, до її найжиттєвіших і найкращих елементів. Спричинився він до їх активізації, до того, що тлумлений і гашений вогонь спротиву злому, — знову спалахнув на Україні, запалюючи собою нові покоління.

Цей Акт, нарешті, спричинився до вияснення позицій в нашому внутрішньому політичному житті. Він ще раз показав, під яким стягом може йти незалежницька акція в майбутньому: під стягом націоналізму. Під стягом, який має своє виразне „за” і своє виразне „проти” — в ідеї і свій виразний шлях — боротьбу.

Натомість прогресивне українство з „демократів”, радикалів, соціалістів і „розкляніх” бувших націоналістів, задивлених у брежнєвсько-малоросійські „кадри”, (а деякі в тель-авівських „апостолів” з-під пропора Райса), — без своєї ідеї, без патосу боротьби, — ця прогресивна інтелігенція обернулася політично в „гнилу колоду” або в „людських шашелів”, в політичних капітулянтів і банкрутів, в колоду на шляху до визволення України.

Середовище, в якому зродилася УПА і з якого вийшов Акт 30 червня, — з тими шашелями не має спільного шляху.

Не стане шашелевого ідола і їх не стане. Якщо і відіграють вони якусь ролю в майбутньому, то лише ролю нових барабашів, кочубеїв — ролю і коротку і ганебну.

Не творять життя живі трупи.
1966 р.

У 50-РР. СВУ І СУМ

У Році Чупринки та Української Жінки згадаймо також членів Спілки Визволення України (СВУ) та Спілки Української Молоді (СУМ), що в двадцятих роках нашого століття відстоювали самобутність та суверенність українського народу.

Після втиснення України в російську окупаційну

форму УССР, український народ звернув свою увагу на три чи не найважливіші справи — розвиток українського національно-культурного життя, налагдання українського церковного життя та виховання молодого, свідомого своїх завдань українського покоління.

У СВУ згуртувалися визначні українці та українки того часу, як Сергій Єфремов, К. Воблий, В. Дурдуківський, О. Гермайзе, В. Чехівський, Людмила Старицька-Черняхівська та інші.

Українська молодь, зокрема середньошкільна та університетська, заповнила ряди СУМ, на чолі якої став Микола Павлушков. Завданням СВУ та СУМ, за актом обвинувачення, було „опанування різних ділянок українського господарства та національно-культурного життя, піднесення національної і політичної свідомості й розуміння національної і господарської окремішності України”.

Викриття СВУ і СУМ восени 1929 року та влаштування показового політичного процесу на весні 1930 року зробила Москву вступом до розгрому українського національного відродження в Україні. На лаві обвинувачених перед більшевицьким судом у Харкові посаджено 45 видатних українських діячів на чолі з членом Академії Наук, Сергієм Єфремовим. Харківським процесом проти СВУ та СУМ започаткувала Москва в Україні нечуваний терор проти всього свідомого українства. По містах і селах України виарештувано, заслано або знищено тисячі культурних діячів, поетів, письменників, священиків та єпископів УАПЦ з її митрополитом Василем Липківським, армійських старшин-українців, робітників промислу й багато інших, аж до свідомого українського селянства, що мільйони його виголоджено, виселено або вислано на Сибір у 1932-33 проклятих роках.

Але ні терор, ані тюрми, розстріли й штучний голод, ані колгоспне закріпачення не відібрали в українського народу волі до боротьби за право бути господарем на своїй прадідівській землі. Україна, скривавлена, але нескорена, видала нових борців, пройшла етап збройної боротьби ОУН-УПА-УГВР за свою незалежність у часі та після Другої світової війни і тепер стоять у геройчному змагу з ворогом людства Москвою за своє право на незалежність і суверенітет.

Нині, через 50 років від часу створення СВУ-СУМ та 45 років від часу харківського процесу, в Році Чупринки і його легендарної УПА та збройного підпілля, в Році Української Жінки-Героїні, згадаймо достойно їх борців за самобутність українського народу, членів СВУ-СУМ, як одну ланку в незламній боротьбі українського народу за волю.

Вони були одні з перших, що після невдачі наших Визвольних Змагань 1917-21 рр. стали до боротьби за волю нашого народу. На їхній боротьбі їх жертви виростали нові покоління борців, відважній покоління Нескорених. Український народ і ми

С. Осінський

УКРАЇНА НА СВІТОВО-ПОЛІТИЧНІЙ ШАХІВНИЦІ

Росія добилася капітуляції Німеччини в її договорах з нею і її сателітами, визнання „статусу кво” поневолення і тепер систематично пробує виривати її з НАТО, аранжуючи окремі конференції т. зв. європейської безпеки й співпраці чи обмеження зброєння. Близьча мета цих заходів — добитися співвіршального слова у справах решти Європи (чи подібно в Азії), а згодом контролі над нею й усунення збройних сил ЗСА. Одночасно свою безнадійну технологічну відсталість прагне СССР, як промисловий і торговельний партнер ЗСА, вирівняти кештом економічних взаємин з ЗСА, Японією і Західною Європою. Пов’язуючи економічно їх із собою, СССР прагне таким чином мати гарантію для дальнього поневолювання народів в СССР і сателітних країнах. Таким чином ЗСА допомагають Росії здавлювати прагнення до волі своїх найпевніших союзників — поневолені російським імперіалізмом нації в СССР і в сателітних країнах.

Чим скоріше ЗСА остаточно зірвуть з двополярністю, тим скоріше відтягнуть Японію і західноєвропейські держави від аранжування їх з СССР, як теж резигнації і опортунізму супроти СССР, який межує з іншими центрами в Європі й Азії. СССР може мати три додаткові зовнішні фронти, бо геостратегічно три інші потуги є прямими противниками СССР.

Інспірована Москвою енергетична криза унаївнила Ахіллесову п’яту Європейської Спільноти, її (ЕРС) лабільності, залежності від діригованої Москвою політики країн — власників нафтових джерел. Несподівано виросли до матеріяльної суперпотуги країни петродоляра (нафти), що сьогодні є під впливом Москви через конфлікт з Ізраїлем. Атомовий пат унеможливив збройну інтервенцію ЗСА в цьому комплексі. Атомова суперпотуга ЗСА стала без-

— його дочки й сини, розсіяні по всьому світі, знаємо, що тільки боротьбою здобудемо перемогу над відвічним ворогом нашої волі. Український народ бореться — і він переможе!

ПРЕЗИДІЯ
Світового Українського Визвольного Фронту

помічною. У ситуації відсутності в світі атомової зброї петродолярові країни були б „при-смирени” двома ескадрилями бомбардувальників чи морською піхою. З атомового пату користають, не лякаючися ЗСА, арабські шайхи. Договорами з Німеччиною Москва скріпила свої позиції Центральній Європі і замкнула перстенем своїх дивізій у периферійних країнах тюром народів народи в СССР. Атомовим договором бльокує за певних умов навіть мирний технологічний розвиток означених країн. Під т. зв. гарантією своєї безпеки Росія завжди розуміла гарантію кожночасних кордонів її тюром народів, а не її етнографічної території. Росія тільки тоді буде почувати себе „безпечною”, коли заволодіє всім світом! Це — ключ до зrozуміння суті всяких її домовленень.

СССР продовжує методами марксистської клясової боротьби, розкладом зсередини, п’ятими колонами, диверсійними бандами, оплюгавлюванням патріотизму, націоналізму, традицій націй, своїми компартіями і їх допоміжними „корисними ідіотами” опановувати народи зсередини, перевертати їх соціальний і господарський лад, створивши ситуацію для вмарування „запрошеніх” російськими п’ятими колонами парашутних військ... Так звана соціалістична Європа — передступінь окупації... Москва систематично намагається дізінтегрувати НАТО і узaleжнювати поодиноких його членів від себе. Події навколо Кипру, турецько-грецький конфлікт, зростаюча участь в уряду Португалії компартії, ембарго на нафту за почином Москви, події на Близькому Сході, розбудова воєнної флоти СССР, що подекуди перевищує флоту ЗСА, опанування нею морів, зокрема Середземного моря, доступ її через Суець в Індійський океан мають творити не лише передумови для опанування Москвою передпілля ЗСА у решті Європи, але через Кубу й інші опанувані нею країни т. зв. третього світу за певних умов довести до розправи із ЗСА з метою неподільного панування над світом.

Залежність решти Європи від чужих джерел енергії і сирівців робить її придатною для шан-

Михайло Кушнір

ПОЛІТИКА БЕЗ ПОЛІТИКІВ

Чи існує в світі хоча б одна країна, що не визнавала б жадних політичних партій? Ні. Без огляду на географічну ширину й довжину, частину світу, колір шкіри, національність, ступінь цивілізації, а навіть устрій. Партиї існують в демократії, в авторитарних устроях, навіть під диктатурами. Щоправда, не бракує держав, де існує лише одна-єдина партія, але все ж таки існує. Бо людство досягло такого ступеня розвитку, що не може вже рядити суспільством тільки один рід чи династія, як це діялося у ще не дуже відлеглих часах.

Інструментом політичної дії є всюди під сонцем — партії. Політику ведуть і за правління відповідають — партії. Політичні фракції є по-вітрям суспільного життя. Вони вирости з довголітньої боротьби народів із одновлаществом і правлячою кастою, хоча завжди ще тут і там, особливі в суспільствах на низькому цивілізаційному рівні, партії прикривають деколи приватні або кастові інтереси. Але вже не можна уявити жадного правління на земній кулі без хоча б зачатків фракцій чи фракції.

тажу в ситуації переваги конвенціональних збройних сил ССР і їх стратегічного розташування. Через систематичну підготову невтралізації йде шлях до капітуляції. Розбудова європейського мілітарного потенціялу з атомовим включно при партнерстві і союзі з ЗСА в інтересі вільного і поневоленого світу за виконання передумов політики визволення поневолених російським імперіалізмом й комунізмом народів. Не проблема розбросення, а дозброєння вільного світу — на потребу, зокрема конвенціонального. А передусім необхідно є підготова модерного типу ведення війни — через психологічно-політичну як передумову повстанчої і партизанської з переходом їх у визвольну конвенціональну справедливу війну поневолених націй проти російського окупанта. Многополяритет мусить кінчатися закономірним розвитком у національному принципі організації світу — національній державі на звалищах тюрем народів. Духова суперпотуга — поневолені нації — вирішна сила нашої епохи.

(Далі буде)

Впродовж історії нашої культури багато філософів і письменників мріяли про ідеальні суспільно-державні устрої в т. зв. „утопіях”. Наприклад, Платон або Френсіс Бекон. Утопії — це передусім англійська спеціальність. Назва походить від Томи Моора, який у 1516 р. дав образ досконалого суспільства на уявному острові. Утопічні пляни снували також Жерард В'єстенлі (1609-1652) і Джеймс Гаррінгтон („The Commonwealth of Oceana” — 1656). Українці в цьому роді політичної, філософської і літературної творчості не мали замилування.

В утопіях правління держав знаходиться звичайно в руках не політиків, а мудреців або покликаних для цього рад старців. Тільки Бекон, що жив у XVII столітті, писав у „Новій Аглантиді”, що політика повинна належати лише до політиків, державних мужів і ніколи до „слабих філософів”, „односторонніх правчиків” чи інших суспільників.

Українські емігранти в другій половині ХХ століття, неначе бажаючи набробити довговічне занедбання української літератури, із запалом проповідують устами деяких публіцистів, високих професіоналістів і підстаркуватої „молоді” — нову утопію. С нею ведення української політики на еміграції без політиків. „Політичні партії стали пережитком”, „утратили підтримку суспільства”, „нікого не презентують” — заявляють українські „angry old boys” і „angry young men”. На їх думку, політиків треба від політики відсунути. Вони можуть створити собі щось ніби клуб бриджистів. Щойно тоді політика буде чиста, слушна і успішна, коли не буде знаходитися в руках політиків.

Можна б цей блискотливий помисл поширити й на інші професії. Хто-зна, чи медицина не вийшла б добре на тому, коли б заборонити розпізнавання і лікування хворів лікарям; або інженерство — коли б заборонити будувати доми й мости інженерам. Утопія була б повніша й оригінальніша. Бо, врешті, політик — це теж професія, а щонайменше покликання. Треба тут замилування, знання і досвіду. Але як ревізіонізм, то ревізіонізм. Як перебудова

„структурі політичного життя”, то докорінна.

Нашою улюбленою національною забавою аж ніяк не є карти, гопак, коломийка або піжмурки, але — починання усього від початку. „Перебудова структури”. Звідси замислювання до розламів, фронд, фракцій, сецесій. Завжди від таких змін має початися нова епоха. Після цього за кілька років або й місяців приходить реформа.

Але вернімось до еміграції, яка саме устами деяким визначниками і менше визначних своїх представників закликає до переведення невідкладних реформ у суспільно-політичному житті еміграції. Що є в цьому злого? Отже, протягом десятьох принаймні років нічого в цьому житті, в структурі послітичної еміграції не змінилося. Поділ на чотири взаємно поборюючі політичні середовища — це вже стало нудним. Це вже стара історія. Нумо ж до реформ, до розламів, до перебудови структури! Треба скінчити з тим усім і почати нову політику. Яку? Це менше важливе. Іншу. Не партійну.

Політичні партії постають усюди в світі, як організаційна форма збірної дії, в якійсь конкретній цілі, що виникає з суспільних потреб, які тривають довший або коротший час. Постають, розвиваються, розсипаються, завмирають. Різно буває. Вони, очевидно, не вічні, хоча деякі бувають довговічні. Кожний край має свої звичаї, традиції, проблеми, тому теж у різних краях постають, приходять до голосу і зникають різні фракції. Але в цілій Європі, — очевидно, у її вільній частині — існують усюди приблизно такі головні політичні рухи: націоналістичний, демократично-християнський, народній і міщанський (ліберальний, радикальний, демократичний). Не можна заперечити, що на європейському континенті, особливо в латинських країнах, поважна частина громади баламутиться комунізмом. Близькучі, але з засади ефемеридні, успіхи осягають звичайно рухи окреслені як фашистські, а властиво тоталітарні. Згадані головні європейські політичні рухи ніде досі не вважають за „пережиток”.

А втім, про „пережиток” політичних партій не може свідчити навіть найзавзятіша негація. Виперти їх з політичної арени можуть тільки нові, дійсно потрібні, покликані до життя фракції.

Можна зрозуміти грабарів політичних фракцій на еміграції „з позиції”, як це говориться „діялектично”, — комуністичного режиму. Для них і історичні і всякі політичні партії, за винятком однієї, що серед еміграції, принаймні явно, — не існує, не так є пережитком, як загрозою, якій на останньому пленумі партії присвячено стільки уваги. Але якби політична еміграція мала власними руками погребти свої фракції, то це був би самовбивчий акт.

Можна розігнати на чотири сторони світу всіх політиків, але кожний, хто після них візьметься до публічної діяльності, почне знову „робити політику”. А його прихильники створять політичну фракцію. Можна зліквідувати політиків, але годі із суспільного життя виключити політику. Завжди можна почати від початку, але коли хтось готовується до матулярального іспиту, матиме малу користь з того, що повторить буквар.

У різних моментах національної історії на чолі висувається та або інша фракція. Часом її підтримує ціле суспільство, часом вона втрачає майже зовсім довір'я. Деколи, з засуду народу, вона розпадається. На її місце приходить інша. Але на цей процес не мають жадного впливу теоретичні й публіцистичні „перебудови” чи паперові „реформи”. Політичні рухи в сучасній Україні запали знову під землю, але чому правляча партія присвячує стільки уваги і „націоналістично-реакційним елементам”, і „буржуазним”, і „клерикальним”, і „соціал-демократичним”? Уявімо собі, що одного дня УССР перестає існувати. Чи тоді суспільство почне обдумувати нові „структурі”? Звичайно, ні. Бо того самого дня відродяться легально і ОУН, і демократичні та ліберальні угруповання.

Усі фракції, які виростили з потреб народу, йому потрібні. Кожна з них має частину рації. Вони доповнюють одна одну, творять неначе гармонію змагань народу. Коли якась із них стане пережитком або виконає до кінця свою історичну роль, то певно провалиться внаслідок природної смерті. Але поворот до політичного примітивізму, а особливо до ліквідації політики, означав би скору смерть не так фракцій, як суспільства.

Волод. Савчак

ДЕПАРТМЕНТ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ

Нашим людям на чужині, мабуть, небагато відомо про існування і дії одного з окремих відділів КГБ, відомого як департамент дезінформації, що його завданням є поширювати передусім у західному світі (також серед різних еміграційних середовищ) зфабриковані вістки, газетні статті і навіть цілі книжки з інформаціями позитивними про СССР і негативними у відношенні до різних політиків, журналістів та науковців, які на Заході стараються розкрити большевицькі міти і брехні.

З малого відносно гурту відповідно вишколених працівників КГБ на початку 1960-их років постав окремий департамент під керівництвом генерала КГБ Агаянца, який аж до своєї смерті (в 1968 р.) очолював штаб приблизно з 50 осіб у московській централі КГБ плюс коло 15-20 осіб у філії КГБ на Європу в Берліні-Карльсгорсті. По смерті Агаянца і реорганізації цілого КГБ теперішнім його шефом Юрієм Андроповим, який перебрав керівництво цією установовою в травні 1967 р., департамент дезінформації (що став називатись департамент „А“) набрав ще більшого значення в системі КГБ і залучив до співпраці деяких бритійців (відомий Кім Філлбі і його товариші, подвійні агенти, що втекли до СССР), — бо в кліматі „детангу“ („розрядки“) писання його співробітників знаходили місце нагіть у таких важливих газетах як „Нью Йорк Таймс“, „Вашингтон Пост“, лондонський „Івнінг Ньюз“ та інші.

Дезінформація і пропаганда

Хоч цілі обох тих засобів впливання на опінію широкого загалу і навіть техніка їхньої праці (друковане слово) в сучасному подібні, різниці між пропагандою і дезінформацією поважні. Походження пропагандивних видань легко пізнати, і це подекуди послаблює їхню ефективність, в той час, коли походження і зміст дезінформативних писань звичайно так добре замасковані, що вони сприймаються читачами за „добру монету“. Коли, наприклад, комусь із нас попадають в руки „Вісті з України“, то він, навіть не читаючи тексту, знає, що ду-

мати про все там написане. Але коли хтось отримає, наприклад, „Нові Обрії“ з піднаголовком „український літературно-художній ілюстрований незалежний квартиральний журнал“, друкований на добром папері з адресою видавця в Гамбургу (Зах. Німеччині), то він може бути скильніший прочитати його і сприйняти як правдиве те, що в тому журнальчику надруковане, зокрема, коли побачить статті знаних йому осіб, дармащо крадені.

Дезінформація діє субtelльніше, бо вона подає вістки правдиві разом із неправдивими в такій суміші, що читачеві нелегко розібратись в тому, де кінчається правда і де починається брехня. Спеціалісти від большевицької дезінформації уважно слідкують за пресою (зокрема еміграційних середовищ) і визибають з неї потрібні для них інформації про події та людей і різні між ними непорозуміння чи просто різниці думок. Ці інформації, відповідно „підправлені“ КГБ-івськими „журналістами“, згодом появляються знову в пресі легковірного Заходу, виконуючи намірені большевиками завдання: сіяти замішання і затруювати публічну опінію.

Можна навести чимало прикладів діяння КГБ-івської дезінформації, але обмежимось тільки до найяскравіших, і то з української дійсності.

Безпосередньо по вбивстві сл. п. Степана Бандери в советській газеті „Красная Звезда“ з 20 жовтня з'явилася „інформація“, що його вбили німці з доручення міністра Оберлендера; майже через два роки після того КГБ-івська дезінформація різними шляхами і з допомогою (свідомою чи й несвідомою) різних людей, частіше і українців, поширювала фальшиві вістки про те, що сл. п. Провідника — 1) отруїли агенти німецької розвідки, очолюваної ген. Геленом, — 2) забили самі члени ОУН (Матвійко, Миськів), — 3) зліквідували американці. Щойно втеча на Заход спрівожнього вбивника Богдана Стапінського і процес в Карльсруге та виявлення на ньому документація поклали край большевицькій брехні і виявили, як хитро діяла КГБ-івська дезінформація повних два роки, зу-

мівши втягнути в свої сіті навіть українських еміграційних журналістів. (Докладніше про це в книзі „Московські вбивці Бандери перед судом”, стор. 46-55).

Другим яскравим прикладом діяльності КГБ-івської дезінформації є справа бомбового замаху на поспішний поїзд „Італікус”, що його виконала якась терористична група нібито „на доручення Ярослава Стецька, який, мовляв, стоїть в тісному зв’язку з правоекстремістичними підпільними організаціями і групами” в різних країнах Західної Європи. Використовуючи легковірність і погоню за сенсаціями (а може й підкупність) західної преси, КГБ зуміло залучити до поширювання свідомої, а при тому грубими нитками штої брехні різні західноєвропейські пресові агенції та газети, які під кінець серпня минулого року наввики передруковували фантастичні історії, навіть не пробуючи перевірювати правдивості большевицьких нісенітниць. Про цю справу широко звітував „Шлях Перемоги” в кількох числах, починаючи від ч. 35(1071) з 8 вересня 1974 р.

До своєрідних успіхів департаменту дезінформації треба з врахувати появу на українському книжковому ринку т. зв. споминів Данила Шумука під наголовком „За східнім обрієм”, що їх під кінець м. р. випустило видавництво „Смолоскип” як „передрук самвидавного твору з України”, а також появу англійською мовою книжки п. н. „СіАйЕй”, яка є своєрідною відповіддю большевиків на появу знаменої студії п. н. „КГБ” (автор Джан Баррон), що з'явилася у широко відомому видавництві „Рідерс Дайджест”. Про т. зв. спомини Д. Шумука вже писалось багато в нашій пресі, а Головна Управа ОЧСУ зайніяла до них становище (див. „Вісник” ч. 11, 1974). Грунтовну аналізу цілого твору дав проф. Лев Шанковський в статті п. н. „Спогади Д. Шумука в світлі фактів”, що друкувалася у „Визвольному Шляху” (кн. 1, 2, 3 і 4 за 1975 р.) і в „Гомоні України”.

Агенції ТАСС і „Новости”.

З метою регулярного обміну інформаціями про події в ССР і в світі з різними міжнародними агенціями створено в 1925 р. „Телеграфное Агентство Советского Союза” (скорочено ТАСС), якому підпорядковано м. і. також незалежне до того часу РАТАУ („Радіотелеграфне

Агентство України”), що формально існує дотепер.

ТАСС діяв монопольно протягом 35 років, поки в лютому 1961 р. несподівано повідомлено світ про створення в ССР другої, подібної агенції під фірмою „Новости”. Різні советологи на Заході снували припущення її здогади про те, для чого властиво створено „конкуренційну”, мовляв, до ТАСС установу, бо не знали і не могли знати про те, що агенція „Новости” є рам'ям КГБ-івського департаменту дезінформації і зовсім не „конкурує” з ТАСС-ом, а, навпаки, його доповнює в продукції і поширюванні значно ширших і різноманітніх засобів затруювання публічної опінії на Заході. Як подавала „Літературная Газета” з 23. II. 1961 агенцію „Новости” створили, мовляв, „творчі спілки і товариства”, а саме: Спілка Журналістів, Спілка Письменників, Товариство дружби і суспільних знань, газети „Правда” і „Ізвестія”, а навіть... Академія Наук з метою публікації за кордоном різного роду „інформацій” і „літератури” про союзські народи і їх стремління „будувати комунізм”.

В цій статті „Літ. Газети”, очевидно, не сказано того, що за всіми тими „творчими спілками” і „товариствами” стоїть КГБ і недавно створений в його рямцях департамент дезінформації, який залучив до співпраці в продукції отриманих писань людей, що досконало володіють різними чужими мовами, як, наприклад, народженіх і вихованіх у Франції дітей колишніх білогвардійців, які в роках 1945-47 масово поверталися „на роціну”, дітей еспанських комуністів, що в 1938/39 рр. опинилися в ССР разом з батьками, яких пізніше зліквідовано в концтаборах, згаданих вище британських підвійних агентів і т. п.

Директором агенції „Новости” є Іван Удалцов, що як офіцер КГБ (формально радник посольства) в Празі співпрацював у підготові інвазії в серпні 1968 р., а одним із найбільш знаних на Заході співробітників цієї агенції є особа, що називає себе „Віктор Люїс” (нар. в 1928 р. Віталій Євгенієвич Люї), якого навіть приймали в Білому Домі: 17 жовтня 1966 р. тодішній віцепрезидент Г. Г. Гомфрі та 13 листопада 1971 р. тодішній дорадник президента Генрі Кіссінджер (за книгою „КГБ” стор. 176). По-

літбюро висилало Віктора Люїса в різних сепетніх місіях на Тайвань і на Близький Схід, а його писання (або писання інших з його прізвищем) друкуються в газетах на Заході. Він також був тим посередником, який продав одному американському видавництву т. зв. спомини Світлани Алілуєвої, разом з оригінальними знімками, з метою випередити публікацію справжніх її споминів конкурентійним видавництвом.

Чому дезінформація?

Щоб відповісти на поставлене вгорі питання, треба пам'ятати про те, що міжнародне політичне відпруження („детант”), чи т. зв. співіснування в розумінні Кремлю ніколи не охоплювало т. зв. ідеологічної боротьби між країнами т. зв. соціалізму (тобто Москвою) і капіталістичними державами; навпаки, новий уклад міжнародних стосунків ні в чому не применшує, а, навпаки, загострює цю „ідеологічну боротьбу”, що Москва постійно наголошує.

Зараз на початку „нової ери”, у 1970-му році з'явилася в Москві 350-сторінкова праця Г. А. Арбатова п. н. „Идеологическая борьба в современных международных отношениях”, в якій виразно і недвозначно стверджується, що в ділянці економічній, політичній і ідеологічній боротьба двох систем продовжуватиметься, бо вона є „исторично неминучою”.

Переспівування тієї самої теми доручено згодом кандидатові історичних наук Б. Похвалинському, який в газеті „Радянська Україна” з 18 вересня 1973 р. розглядає „актуальні питання теорії мирного співіснування та ідеологічної боротьби”. Обидва совєтські автори (і багато інших) намагаються переконати світ, що комунізм переможе навіть без війни (якої Москва боїться!), революціонізуючи „мирним шляхом” капіталістичні країни і створюючи в процесі розгортання ідеологічної боротьби т. зв. об'єктивні передумови (ця тема варта скромного обговорення) для остаточної перемоги „соціалістичної системи”.

Знаряддям власне цієї ідеологічної боротьби в напрямі революціонування „мирним шляхом” найбільшого і легковірного Заходу є зокрема, дезінформація, якою спритно орудують спеціалісти КГБ.

СТВОРЕНО НОВИЙ ВІДДІЛ В ОЗОН ПАРКУ

За ініціативою Миколи Вітенка і Василя Босака 20 квітня 1975 р. в Озон-Парк, Н. Й., скликано основуючі Загальні Збори для створення нового, 51-го Відділу ООЧСУ. Збори відкрив член 2-го Відділу ООЧСУ в Нью-Йорку Микола Вітенко, привітавши зібраних і зачитавши порядок нарад. На внесок Михайла Білейчука однозгідно вибрано президію: голова Роман Мізур, заступник Микола Вітенко, секретар Михайло Білейчук, який подав листу кандидатів до Номінаційної Комісії. Присутні вибрали головою Ном. Комісії Василя Босака, членами — Івана Безубяка та Миколу Ходобу.

Тому, що не прибув представник ГУ ООЧСУ, перейшли до точки дискусії й обговорення завдань, закінчилось працювала Номінаційна Комісія. Всі промовці стверджували необхідність зорганізувати новий Відділ ООЧСУ в Озон-Парку і околиці, щоб розбудити громаду зі сну й активно та організовано допомагати, виконуючи вказівки Головної Управи ООЧСУ, Всюочій Україні, як також бути прикладними громадянами прибраної батьківщини. М. Ходоба висловив подяку д. В. Босакові та М. Вітенкові за проявлену ініціативу — створення нового Відділу Організації Оборони Чотирьох Свобід України.

Учасники основуючих Загальних Зборів, на внесок Номінаційної Комісії, однозгідно вибрали Управу новоствореного 51-го Відділу ООЧСУ в Озон-Парку: голова Управи — Микола Вітенко, заступник голови Василь Кvasnij, секретар Михайло Білейчук, фін. референт Іван Безубяк, культ.-освітній референт Василь Босак, член Управи — Іван Пригода; Контрольна Комісія: голова Микола Ходоба, заступник Роман Мізур, член Комісії Володимир Башко; Товарицький суд — Теодор Гавран.

Вкінці п. Р. Мізур подякував учасникам зборів, а голова Управи М. Вітенко закликав усіх членів до активної і дружньої співпраці. Збори закінчились відспіванням „Не пора”.

VIII КОНФЕРЕНЦІЯ ВАКЛ

(СУВФ) В дніах 23-25 квітня ц. р. у Ріо де Жанейро, Бразилія, відбулася VIII Конференція Світової Антикомуністичної Ліги (ВАКЛ). В цій світовій Конференції взяли участь 400 делегатів з 64-х країн світу з 5-ох континентів та 20-ох міжнародних організацій. Українська делегація з Європи, Канади, ЗСА, Аргентини і Бразилії начислювала 17 осіб під проводом Ярослава Стецька; в делегації взяли участь голова Світового Українського Визвольного Фронту д-р Р. Маляцук.

„Заспокоювання — ні! Свобода — так!” — було гаслом Конференції. Відповідно до цього проходили пленарні наради, комісії, доповіді, звідомлення і дискусії зібраних на цьому найбільшому світовому протикомуністичному форумі. В цьому дусі висловлювалися також офіційні представники урядів, що виступали з привітаннями.

Д-р Василь О. Луців

ПОЛІТИЧНИЙ ЗАПОВІТ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Гострим диссонансом прозвучали в нашій історії слова козацтва, сказані на Переяславській Раді 8-го січня 1654 р.: „Волимо під царя восточного” та й сам зміст Переяславського договору дав Москві в руки зброю, якою вона нас поборює три сотні років.

Інша річ, що тільки жорстока дійсність змусила Хмельницького до союзу з Московщиною. Переяславський договір не був нічим іншим, як нормальнюю в ті часи угодою гетьмана Хмельницького. Він же провадив переговори не тільки з Московщиною, але і з Польщею, Туреччиною, Швецією, Угорщиною та іншими країнами. Лихо в тому, що Московщина поросла в силу і правом дужого змінила з часом Переяславський договір на свою користь, а вкінці всеціло інкорпорувала Україну.

Переяславський договір інтерпретовано по-різному, і на цю тему багато написано. Історик

В. Сергієвич твердить, що це була персональна унія з царем.¹) Борис Нольде називає це автономією,²) В. Мякотін — повною інкорпорацією.³) Д. Одинець пише, що Україна просто приєдналася до Московської держави, як її провінція, на тих самих основах, на яких була у польського короля.⁴) М. Грушевський уважав це васальністю.⁵) Між українськими істориками-державниками переважає думка Вячеслава Липинського, що це був військовий союз, яких гетьман Хмельницький укладав чимало.⁶)

Незабаром Богдан Хмельницький мав змогу переконатися, що Московщина неврна і зрадлива. Це доказав російсько-польський союз у Вільні 1656 р., який діяв на шкоду України. Гетьман переконався, що його найбільший осяг був одночасно найбільшою політичною помилкою...

Переяславський договір був складений доволі неясно, і тому відразу виникли між Україною та Московщиною непорозуміння. Гетьман не звертав на це особливої уваги і уважав себе за незалежного володаря України і в тому дусі провадив політику. Це було вельми легко тому, що не ввесь народ присягав цареві на вірність. Митрополит Сильвестер Косів, пічерський архимандрит Йосип Тризна та все духовенство не присягнули цареві і опісля півсотні років зберігали свою незалежність.

Між козацтвом теж створилася сильна опозиція, що не склала присяги, а саме кошовий Іван Сірко з усім запорізьким лицарством та полковник Іван Богун з усім Побужжям.

Як уже згадано, гетьман Богдан Хмельницький уже давніше звернув увагу на Швецію і ставався наставити її проти Польщі, а військова розвідка Хмельницького була одною з кращих в Європі. Після зрешення зі шведського трону королеви Христини, 1654 р., гетьман вислав до нового шведського короля Карла-Густава двох полонених пруських старшин (бо не хотів висилати козаків, щоб про це не дізвався цар) і ті старшини намовляли шведського короля до війни з Польщею.⁷)

Шведський король виступив проти Польщі під претекстом, що польський король Ян-Казимир

У висліді — схвалено ряд резолюцій, серед них декілька в українській справі. Важливіші — це в обороні українських політичних і релігійних в'язнів, в справі Валентина Мороза і Юрія Шухевича, в справі прийняття до ОН національно-визвольних організацій поневолених російським колоніалізмом народів, в справі свободи, національної незалежності та розвалу ССР, резолюція, що засуджує А. Шелепіна, і ін.

В. Мороза і Ю. Шухевича визнано символами і прикладами для молоді всіх народів світу.

На другій пленарній сесії ВАЯКЛ зі звідомленням-доповіддю про боротьбу поневолених Москвою народів виступав Ярослав Стецько.

На закінчення VIII Конференції схвалено комуникат, у якому порушено справу України і всіх поневолених російським імперіалізмом народів.

Окрім українців, участь в Конференції взяли білоруси, хорвати, естонці, мадяри, румуни і болгари. Головою ВАЯКЛ став бразилієць д-р К. Барбісі, до екзекутиви ввійшов Ярослав Стецько.

В дніх 21-23 квітня відбулася VI Конференція Молоді Світової Антикомуністичної Ліги — ВАЯКЛ. На цій Конференції з доповіддю виступала п-і Слава Стецько. До екзекутиви ВАЯКЛ ввійшов Роман Зварич із ЗСА.

Інформації про обидві конференції писала щоденно бразилійська преса, подавали радіо і телевізія в цілій країні. Україна її українська справа здобули черговий світовий успіх і розголос.

мир неправно вживає титул короля шведського. З одного боку шведи, а з другого москвина й козаки здобували одне за одним міста польського королівства та громили польські війська. Ян-Казимир мусів тікати, а в м'яжчасі вислав до Хмельницького послів, прохаючи миру. На це гетьман Хмельницький розповів послам байку про вужа та господаря, закінчуочи словами: „Нехай Королівство польське зреchetься того, що належить князівствам землі української, нежай відпустить козакам всю Україну до Володимира, Львова, Ярослава і Переяславля, з умовою, щоб ми жили на своїх землях, захищаючи Польщу від її ворогів. Але я знаю, якщо б у Польщі залишилося тільки сіо панів, то й тоді вони на це не погодилися б”.⁸⁾

Все ж таки певну надію на визнання незалежності України Польщею гетьман мав і навіть ради того відступив з-під Львова. Під час відступу між козацьким і московським військом дійшло до непорозуміння, з цього скористали татари і напали на одних і других. Хмельницький успішно відбився, але Бутурлін втратив багато війська, і навіть його син потрапив у полон. Відпущене його щойно тоді, як Хмельницький взаміну відпустив знатного поляка Любовицького. Махмет-Гріей запрохав Хмельницького до себе і накинувся на нього за те, що з'єднався з москалями. Гетьман дав йому добру відсіч, посилаючись на зрадливість татар.

У серпні 1656 р. дійшло до угоди між Польщею і Московщиною — це була згадувана вже Віленська угода. На основі цієї угоди Польща погоджувалася визнати по смерті короля Яна-Казимира царя Олексія Михайловича королем Польщі. Взаміну за це цар приобіцяв полякам виступити проти шведів і приборкати козаків.⁹⁾

Ця угода зажурила гетьм. Хмельницького, бо крім цього лиха — австрійський ціsar вимагав від козаків покірності супроти Польщі. За це обіцяв вистаратися від короля поширення козацьких прав, а в разі спротиву погрожував висилкою на Україну сильної армії, щоб приборкати козацтво. Кримський хан і собі відрядив послів: гетьман мав погодитися з королем, бо в разі спротиву буде змушений вислати на Україну свою орду. Турецький чавш теж вимагав від Хмельницького угоди з Польщею, бо інакше буде змушений вислати поля-

кам на допомогу своє військо. Все це так вплинуло на гетьмана, що він захворів.

Вірним Хмельницькому залишився шведський король Карло-Густав, що, не зважаючи на послаблення його позицій у Польщі, підтримував гетьмана і писав до нього, що не погодиться на мир із Польщею доти, поки не будуть виконані бажання козацької нації.¹⁰⁾

В той час до Хмельницького звернувся новий союзник шведського короля Ракочій, претендент на польський трон. Гетьман України прийняв послів трансильванського володаря, хоч саме він був причиною смерті його улюбленого сина Тимоша. В листопаді 1656 р. Хмельницький уклав із ним вступний мир, а на початку 1657 р. підписав із Швецією, Трансильванією та Україною договір про розподіл Польщі. Після підписання цієї угоди гетьман вислав Ракочію на допомогу дванадцять тисяч війська. Армію Ракочія розбито, а сам він ледве втік від полону.

Хмельницький занепадав на здоров'ї щораз гірше, і один з українських істориків думає, що якийсь знатний польський вельможа, гість Хмельницького, дав йому отруй.¹¹⁾ На мою скромну думку, гетьмана Хмельницького добило безвихіддя в тодішній політичній ситуації.

Відомо, що московський цар дізнався про таємний союз гетьмана України із шведським королем та Ракочієм. Саме тому він вислав до Хмельницького посла Бутурліна, який докоряв гетьманові за цей союз. Хмельницький вказав тоді на віроломність царя — відмічаючи його віленську угоду з польським королем. І саме ця зрадливість царя та безвихідна політична ситуація української козацької республіки і неможливість відбивати зло прямо вбивали гетьмана. Останнім чином Хмельницького було розпорядження про вибір нового гетьмана. Козацтво одноголосно обрало його сина Юрася.

В м'яжчасі до гетьмана доходили вісті про розкладову московську роботу серед козацької верхівки і козацтва. Царські шпиги розворушили козацтво на польському фронті — це було під час допомоги Ракочію. Дійшло до явного бунту, прослилася братня кров. Про це дізнався 21-го липня 1657 року Хмельницький, розтривожившися, дістав апоплексічний удар, пролежав п'ять днів без мови, а на шостий помер ...

Не стало батька козацького, гетьмана Украї-

Б. М-ий

ГЕНОЦИД В СТАРОВИНІ І ТЕПЕР

Кажуть, історія не повторюється. Кажуть ще, що повторюється, але завжди в карикатурному вигляді. Це — парадокс, створений тими людьми, які не були живими свідками подій, що разочо нагадують подібні події з минулих часів.

Про геноцид, слово, що його так часто зустрічамо на шпальтах газет, знали ще з біблійних часів, коли винищувано в цілості цілі народи з старцями і немовлятами. Пізніше „бич Божий” Атілла в своїх походах змітив з лиця землі десятки племен, залишаючи по собі згаряща селищ і купи трупів. У наших „культурних часах” диявол, що керує руками й умами масових убивців, накладає на них машкари революціонерів-„інтернаціоналістів”, що через геноцид ведуть народи до утопічного „царства свободи”.

Після того, як, не зважаючи на гіркий досвід Ліги Націй, створено світовий трибунал — Організацію Об’єднаних Націй, геноцид все ще звисає тяжкою зморою над світом, часом досягаючи нечуваних в історії розмірів. Одним з останніх прикладів геноциду було тотальнє винищеннє населення Біяфри створеними в Нігерії ордами горлсрізів. Тоді з трибуни ОН чути було обурені заяви, протести, маленьковому народцеві Біяфри навіть ніби простягали деякі великі держави руку допомоги. Але відомо чим усе це скінчилось: цю країну стерто з лица землі тому, що Нігерія потребувала захованіх в її надрах природних багатств. А хто тепер згадує про загублену в горах, оповиту легендами „країну монахів” Тібет, яку брутално розтоптали своїми чобітами разом з її населенням наслідники Чінгіз-хана, китайські комуністи? Хто підніс голос в обороні окупованого Індією маленькового королівства Сікім?

Царська Росія вигубила в Сибіру десятки маліх народів в своїй експансії на Схід. Тепер там

ни Богдана Хмельницького, але залишився наступним поколінням його політичний заповіт. Залишилися славні чини і далекойдучі задуми Великого Гетьмана ...

(Закінчення буде)

переважну більшість населення становлять росіяни. А колись на його неосяжних просторах мешкали, випасаючи стада своїх оленів, полюючи за звірми, борючись з суворими кліматичними умовами, ханти (залишилось 19.4 тисячі душ), ненці (23 тис.), якути (238 тис.), голдані (4 тис.), еквенки (24.7 тис.), нанайці (8 тис.), ороchi (0.8 тис.), удегейці (1.4 тис.), чукчі (11.7 тис.), коряки (6.3 тис.), ітельмени (1.1 тис.), ескімоси (1.1 тис.), ареути (0.4 тис.) та інші недобитки, колишні володарі тих земель. Це — ніби експонати „загубленого світу” ...

Слово „геноцид”, що походить від грецького „генос” — рід і латинського „цеадере” — убивати, советські словники пояснюють так: „Знищення окремих груп населення з расових, національних і релігійних мотивів — найтяжчий злочин проти людства, вчинюваний імперіалістами. Геноцид органічно пов’язаний з фашизмом і расистськими „теоріями”, що пропагують расову і національну ненависть — панування т. зв. вищих рас і винищеннє т. зв. нижчих рас .

Однаке, Сталін і його учень Гітлер зробили з геноциду знаряддя своєї політики, уgruntованої на теоретичних працях. Перший з них, „добрий дядько Джо”, спираючись на марксизм-ленінізм, замучив голодовою смертю в 1933 році сім мільйонів українців, а під час Другої світової війни на счах цілого світу повивозив на повільне вимирання малі народи, що століттями мешкали в Криму, на Північному Кавказі, над Волгою і збирався зробити те саме з українським народом. А другий, будуючи „Третій Райх”, спалив у крематоріях 6 мільйонів жидів і прирік на рабство і вимирання український та інші слов’янські народи.

З яких мотивів убивав народи Сталін і убивають їх його наслідники — з расових, національних, релігійних? Всіма цими трьома мотивами керується Політбюро КПСС, називаючи їх „пролетарським інтернаціоналізмом”, творенням „єдиного советського народу”. І підбої та винищування царатом маліх народів називають советські історики „прогресивними” актами, що ім ті, що переводили геноцид, защеплювали „вищу російську культуру”.

Іван Левадний

ШІСТДЕСЯТ РОКІВ ТОМУ

КИЇВ У 1915 РОЦІ

Серед чимдалі більш зростаючої світогоєї хуртовини, в обставинах невпинного збільшення нестактів та економічних злиднів, обумовлених війною, зустріли кияни новий, 1915 рік, другий рік весняного безумства. Багато київських родин оплакувало вже своїх батьків, братів, синів, забраних на фронт і поляглих за чужу справу.

Урядові репресії, що впали з початком війни на українське національне життя в Києві, не припинялись. Від січня 1915 року відновлено дію указу 1876 року про заборону українського слова і закрито всі українські видання, які ще збереглися після погрому в перші дні війни, в межах Київської військової округи. Залишився тільки „Рідний Край”, який вдалося відстояти його видавниці Олезні Пчілці, але і він змушений був перейти на російський правопис.

Мало потішаючого було і поза межами Київської військової округи, де діяли не такі жорстокі розпорядження. Кияни раділи, дізнавшись, що українцям Одеси пощастило зорганізувати в 1915 році літературний місячник „Основу” під редакцією Андрія Ніковського, а слідом за тим прийшла вістка, що його припинено на третій книжці. Тієї самої долі зазнали й харківські видання: газета „Слово”, що легально виходила перед тим під редакцією Володимира Винниченка та Юрія Сірого, і „Гасло”, редактором якого був Володимир Коряк. Закрили навіть „Теплу Росу”, що її редактував у Петрограді Леонід Красовський-Улагай.

Для українців фактично залишалась тільки російська преса та пропагандивні плякати з зображеннями патріотичних подвигів пілота Петра Нестерова, що загинув у повітряному бою над Жовтвою, і донського козака Кузьми Крючкова, який буцім-то у кінній сутичці один прости одинадцятьох австрійців переміг їх усіх.

Застрашливі відомості наспівали з Галичини, де з перших днів російської окупації знищено все українське національне життя і погром решток культурних надбань попередніх десятиліть тривав далі. Кияни бачили, але не в силі були допомогти. „Кров’ю обкипало серце в українців, коли доходили сюди жахливі звістки

про те, що діється в Галичині, і тим греше почувалась несила щось подіяти, чимось допомогти під цей проклятий час, коли над усім запанувала гармата”, — писав Сергій Єфремов.

Рознеслась по Києву сумна вістка про смерть 26 січня у Львові найближчого Франкового друга та співробітника Михайла Павлика. Та й життя Великого Каменяра також доторгало.

Політика російського уряду щодо українців ніяк не змінювалась. На початку року з думської трибуни міністер закордонних справ Сергій Сазонов заявив, що український рух у Росії утворився за німецькі гроші.

На будь-які вияви незадоволення киян уряд відповідав навими репресіями. В лютому переведено масові арешти серед членів київського комітету Соціал-Демократичної партії.

Війна йшла далі. Газети принесли звідомлення, що 22 березня після шестимісячної облоги росіянами здобули Перемишль — останній австрійський укріплений пункт у Галичині і, здавалось, міцно та остаточно приєднали галицьку землю до своєї імперії.

„Здається, з українським питанням уже покінчено”, — сказав під час свого тріумфального приїзду до Росії намісник Галичини граф Георгій Бобринський, заявляючи, що полякам мають бути признані їх права, а для українців і жидів має бути тільки російська мова і культура.

Газети писали про бої на Маківці, що тривали з 29 квітня до 2 травня. Українці Києва раділи успіхами січових стрільців, натомість київські монархісти обурювались, як це галичани підняли руку проти своїх братів і виявили себе вислужниками австрійського цісаря.

Військові дії в Європі тим часом поширювались. 23 травня у війну по бічці Антанти вступила Італія, змушуючи тим Австрою частину своїх сил перекинути з Галичини на італійський фронт. Послали туди й січових стрільців.

У той час з допомогою німців прорвано російський фронт на Підкарпатті, що обумовило поспішний відступ російської армії.

Київ почали заливати маси утікачів з Галичини. Були серед них ті, які боялись повернен-

ня польської адміністрації та німецьких і угорських військ, які, не розбираючись у місцевих відносинах, не вміли відрізняти місцевого русина від справжнього росіянина і поводились у Галичині як на ворожій землі. Були серед утікачів і такі, що повірили російським обіцянкам про землю і гроші. Але в більшості це були люди, яких проти їх волі вивезли з рідних сторін.

Страхітливі вістки про галицьке лихоліття і примусову евакуацію населення сповнили Київ. Під час відступу російські жандарми арештовували і вивозили з Галичини всіх, кого попало. „Люди йшли і гинули дорогою, гинула їх худоба і достаток. Не питаючись, садили їх у поїзди, набиваючи вщерть вагони, і везли кудись до Казані, Пермі або за Урал”, — писав Михайло Грушевський.

У червні росіяни залишили Галичину, вивозячи зі собою награбоване майно, і експонати львівських музеїв. Галичина була вкрай зруйнована війною. Українці, що сподівались бути визволеними від австрійців і поляків, наочно побачили, як виглядають ті „визволителі” зі Сходу і стали оцінювати росіян не краще як німців та австрійців.

Це мусіли визнати і самі росіяни. „Ми відіпхнули від себе рідний нам український народ і затъмарили ясне обличчя великої визвольної війни”, — говорив лідер Конституційно-Демократичної партії Павло Мілюков на сесії Думи, скликаній 1 серпня у першу річницю війни. Його промову широко подала і коментувала ліберальна газета „Киевская Мысль”.

А війна вирувала, поширюючись на нові терени і втягаючи нові країни. 1-го жовтня до Центральних Держав прилучилася Болгарія.

Нищення українських закладів у Києві не припинялось. У жовтні був закритий Науково-Мистецький Клуб, який до того часу на диво залишився.

Але ніякі утиски не спиняли відданих працівників рідної культури. Ентузіасти українського театру, не зважаючи на неймовірно тяжкі обставини, не складали рук. Панас Саксаганський і Марія Заньковецька створили в Києві театральний колектив, на чолі якого став тоді ще зовсім молодий актор Іван Мар'яненко. До складу колективу, крім відомих артистів, увійшло багато театральної молоді, серед якої були

Іван Козловський, Борис Романицький, Василь Василько, що згодом стали першорядними майстрами оперової чи драматичної сцени.

Новий театр прийняв назву „Товариство Українських Аktorів під орудою Івана Мар'яненка з участю Марії Заньковецької та Панаса Саксаганського”. Для Товариства Саксаганський випозичив костюми і бібліотеку зі свого ко-лишнього театру.

З величезними труднощами вдалося Мар'яненкові виорендувати приміщення театру Купецького Зібрання. „Страшно і тяжко було на перших кроках з молодою трупою, але величезне піднесення всього колективу та участь у роботі видатних українських акторів допомогли швидко поставити справу на певні рейки”, — згадував Мар'яненко.

Не зважаючи на захоплене сприймання вистав киянами, довго пробути в Києві українській трупі не дали. Вона змушені була виїхати до Єлисаветграду та Одеси і через рік перестала існувати.

А газети писали про сербську трагедію, про те що внаслідок зради Болгарії майже вся Сербія була окупована австрійськими та болгарськими військами.

У міру того як затягалась війна і ускладнялось становище на фронтах, економічне життя Києва погіршувалось. Нестерпні обставини праці на заводах, дорожнеча на ринках, тяжкі житлові умови лягали непосильним тягарем на плечі киян.

Головні київські підприємства — Арсенал, Південно-Російський завод (тепер „Ленінська Кузня”) і завод Гретера та Криванека (тепер „Большевик”) виконували військові замовлення, працюючи понад міру і запроваджуючи наднормову працю. Збільшувався робітний день, зменшувалась реальна заробітна платня внаслідок нестримного зростання цін.

Протягом 1915 року в Києві було п’ять стройків з участию 400 робітників (на той час поважніше число), які домагались підвищення платні. Вони гостро негативно ставились до військово-промислових комітетів, створених тоді з метою мобілізувати промисловість на військові потреби.

Кияни жадібно чекали на нові події, вірили в близькі великі зміни, в революційну бурю, у визволення України.

„ЗАХІД УТРАТИВ МУЖНІСТЬ, РОЗУМ І ТВЕРДІСТЬ”

У своїй великомій програмі 4-го травня 1975 року Українська Секція Канадської Радіомовної Корпорації передала в Україну слово Олександра Солженицина, що ним він з нагоди Великодня привітав канадських українців.

СЛОВО О. СОЛЖЕНІЦІНА

„Дорогі мої Брати, Канадські Українці! Христос Воскрес! Сталося так, що я завітав сюди у Страсний Тиждень і на світле Воскресіння маю нагоду звернутися до Вас через канадське радіо.

Я сказав „Дорогі Браїн!”, і в цьому декілька значень.

Як і всі християни, ми — брати. Особливо, як православні. Цей великий день — спільній для всіх нас. Але, крім того, у мені багато української крові. Моя маті була майже зовсім українкою, а мій дід — таки українець. Він загинув у ГПУ. Його жива мова і його напутування, висловлювані українською мовою, ще й досі бринять у моїх вухах.

Хоч сам я не можу говорити плавно по-українському, але все розумію. А тому про долю українців я думаю не як про чужу, не як про сторонніх людей, яким треба допомогти, а як про свою власну долю. Я ніколи не забуваю про терпіння українського народу, а зокрема страшного великого голоду, який забрав шість

Один з найрадикальніших противників війни і самодержавного деспотизму, поет-новатор Володимир Маяковський, знаний серед киян своїми передвоєнними виступами з читанням віршів, писав у Петрограді:

Де зір людей обривається куций,
Вождем голодних, калік
В терпсівім вінці революції
Гряде шістнадцятий рік.

Він помилувся лише на кілька місяців, бо революція вибухла не в 1916 році, але у Шевченкові дні березня 1917 року.

Кияни сподівались і скінчили 1915 рік у надіях, що новий рік принесе крачу долю їх Батьківщині.

мільйонів українських душ. Про цей голод декілька тижнів тому на пресконференції у Франції я нагадав усій французькій пресі, показував їм знімки вмираючого українського села, що їх зробив американський кореспондент Томас Вокер тоді, коли ще можна було допомогти Україні. Але ніхто — ані в Європі, ані в Америці — не хотів надрукувати цих знімків. А він вивіз їх, рисуючи головою.

Так я нагадав черствій Європі, як байдуже вона поставилася до українського народу і його великого горя. Ось так байдуже ставлячись до інших народів. Захід опинився у тому становищі, в якому він є тепер.

З багатьма українцями з Галичини я сидів у катаржних таборах і ще більше споріднився з ними. Багато моїх живих друзів залишилися там, у Західній Україні, і я думаю колись ще зустрітися з ними. Прó все це скоро буде у третьому томі „Архіпелагу ГУЛАГу”. І про катаржні табори, і про українців там, і про український голод, і про висилку селянську. Мені жаль, що його не читають по-українському. Треба його перекласти українською мовою.

У наш страшний час, коли Захід утратив мужність, розум і тверезість, підує духом і віддає большевизмові й атеїзмові на загибел державу за державою, будемо кріпитися у нашому гіркому досвідові та в нашому християнстві; будемо підтримувати один сдного у ті тяжкі роки, перед якими стоять наші народи і ввесі світу.

Нехай береже Вас Бог на чужині! Нехай пошле Вам силу і віру та світливий празник!

ПОВЕРТАЮТЬ АЕРОГРАМИ, ВИСЛАНІ ДО УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТВ'ЯЗНИВ

Деякі аерограми, вислані місцевою громадою до українських в'язнів в советських концентраційних таборах, повертаються — інформують з місцевого Комітету оборони Валентина Мороза. Деяка кількість аерограм дійшла до таборів, як на це вказують підписані в'язничними властями поштові посвідки, хоч не відомо, чи аерограми були передані в'язням. Однак в останніх днях майже всі аерограми повертаються. Щоб перевірити цю справу та вжити відповідних заходів, місцевий Комітет звертається до громадян, аерограми яких повернулися, переслати їх разом з поштовими посвідками про доставлення на адресу:

Committee for the Defense of Valentyn Moroz,
P. O. Box 5257, Philadelphia, Pa. 19126.

Оксана Ашер

У 85-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

МИХАЙЛО ДРАЙ-ХМАРА

Михайло Драй-Хмара, талановитий поет, літературознавець і лінгвіст-славіст був яскравою постаттю 1920-х років на Україні. Він народився в козацькій родині 25 вересня (за старим стилем) 1889 року в селі Малі Канівці на Полтавщині. Власними силами здобув блискучу освіту: 1906 року за конкурсом вступив як стипендіат до Колегії Павла Галагана у Києві; після закінчення Колегії в 1910 році студіював на Історико-Філологічному відділі Київського університету, де одержав стипендію на чотири роки. Тут він працював під керівництвом академіка В. Перетця.

У 1913 році Київський університет разом із Слов'янським Товариством відрядили його студіювати слов'янські літератури у Львові, Загребі, Београді та Букарешті. Наслідком розшуків була праця з хорватського письменства "Rasgovor ugodni narode slovinskoga" А. Каичча Міошича, за яку Драй-Хмара був нагороджений золотою медалею. По закінченні університету, 1915 року Драй-Хмара, як професорського стипендіата, відрядив Київський університет до Петроградського університету, де він працював під керівництвом славних академіків О. Шахматова, П. Лахрова і І. Бодуена де Куртене.

Драй-Хмара, свідомий українець уже в роках 1915-17, брав активну участь в діяльності українських студентських угруповань у Петрограді. Після революції, у травні 1917 року він повернувся на Україну, щоб працювати для свого народу.

У році 1918 його призначено професором катедри загального слов'янознавства при українському Кам'янець-Подільському університеті, де він викладав до 1923 року.

Коли комуністична влада остаточно закріпилась на Україні, Драй-Хмара був змушеній покинути Кам'янець-Подільський і переїхати до Києва, де влаштувався професором катедри українознавства Київського Медичного Інституту. Але головна його посада була в Мовознавчому Інституті при Українській Академії Наук, де він керував семінарами слов'янського відділу. Інші його затруднення були: катедра за-

гального слов'янознавства при Українському Інституті Лінгвістичної Освіти, катедра загального мовознавства в Польському Педагогічному Інституті та катедра українознавства в Сільсько-господарському Інституті. Драй-Хмара виступав часто з популярними доповідями для селян і робітників на Україні, сприяючи цим ширенню української культури.

Переобтяжений науковою та громадською працею, Драй-Хмара продовжував і свою творчу діяльність. Ще в кам'янець-подільській період його поезії друкувались в літературних журналах „Нова Думка“ і „Буяння“. В 1920-их роках поезії Драй-Хмари публікуються у багатьох літературних журналах України: „Нова Громада“, „Червоний Шлях“, „Шляхи Мистецтва“, „Життя і Революція“, „Глобус“, „Літературний Ярмарок“, „Зоря“. Року 1926-го у видавництві „Слово“ в Києві вийшла друком його перша збірка віршів „Проростень“.

У київський період свого життя Драй-Хмара належав до літературної групи українських „неоклясиків“, до якої також належали Микола Зеров, Павло Філіпович, Максим Рильський та Освалд Бурггардт-Клен. Уже в 1925 році „неоклясики“ впливали як думкою, так і стилем на тогочасну українську літературу. Поезії „неоклясиків“ в порівнянні з так званою пролетарською поезією мали далеко вищу поетичну техніку, яскравіші образи та багатшу і чистішу українську мову.

Драй-Хмара у своєму контроверсійному сонеті „Лебеді“, який надруковано у І-ій книжці „Літературного Ярмарку“ в 1928 році в Харкові, оспівав „п'ятірне грано“ нездоланих співців, своїх товаришів-неоклясиків. Цей сонет став лебединою піснею після гострої критики, яка засудила поезію Драй-Хмари і інших „неоклясиків“. Рильський розірвав стосунки зі своїми товаришами, підпорядковуючись цілковито лінії комуністичної партії; Бурггардт, як німець, виїхав до Німеччини, а Зеров, Філіпович і Драй-Хмара загинули в концентраційних таборах Півночі.

В 1933 році Драй-Хмара був уперше заарештований і звільнений по трьох місяцях. Проте,

його виключили зі Спілки Наукових Робітників, а твори його вилучено з усіх бібліотек. Не мавши змоги влаштуватись на будь-яку роботу, він присвятив усю свою енергію поетичній творчості та перекладам. Друга збірка віршів „Соняшні марші” була закінчена в 1935 році, також перекладено 1-шу частину „Божественної комедії” Данте і дві руни з фінського епосу „Калевала”.

4-го вересня 1935 року Драй-Хмару знову арештовано. Енкаведисти шукали в помешканні його зброї, якої у Драй-Хмари не могло бути; все найдінніше забрали з багатої бібліотеки поета і вченого. Заарештовано тоді також Зерова і Филиповича. Драй-Хмара не визнав за собою ніякої вини, не зважаючи на фізичні і моральні тортури: „Я пройшов через усе, але не сказав нічого ні на себе, ні на інших”... Тому його не випустили на суд, і „Московское Особое Совещание” засудило заочно поета на п'ять років концтаборів. 13 квітня 1936 року його вивезли з Києва без речей, без копійки грошей, не дозволивши попрощатись з родиною.

В 1937 р., а особливо в 1938-му каторга для політичних в'язнів на Колимі стала неймовірним жахом. Відомо, що Драй-Хмара перебував деякий час в ізольованому таборі для приречених на розстріл. Чудом уцілівши, він за кілька місяців помер від нелюдських умовин ув'язнення.

Гордий українець, непохитний борець за правду, Михайло Драй-Хмара помер на Колимі. Могила його невідома, але літературна спадщина збереглася для наступних поколінь.

У 1964 році за редакцією В. Давиденка в Нью Йорку вийшла друком збірка віршів Драй-Хмари п. н. „Поезії”¹⁾, а в 1969 році була надрукована збірка його поезій у Києві п. н. „Вибране”²⁾.

Відзначаючи 85-ті роковини з дня народження поета, в Манітобському університеті, в Канаді, вийшла розвідка про Драй-Хмара французькою мовою.³⁾ В Австралії підготовляється за редакцією Григорія Костюка збірник літературно-критичних творів Драй-Хмари і його щоденник.

Зацікавлення творчістю українських „неоклясиків”, а зокрема творчістю Драй-Хмари, як на Україні, так і на еміграції, не припадкове. По-

езія Драй-Хмари багата формою і образами. Бувши єдиним ученим лінгвістом серед київських „неоклясиків”, він вводив у літературну мову стародавні слова з українського фольклору та новствори, відшліфовуючи разом із іншими „неоклясиками” українську літературну мову.

Окрім оригінальних поезій, завдячуємо Драй-Хмарі також низку близкучих перекладів із світової літератури.

Красу поезії Драй-Хмари відчув і відомий французький поет Шарль Вільдрак: його адаптація „Лебедів” Драй-Хмари надрукована у паризькому літературному журналі в 1964 році⁴⁾. Відомий ірляндський поет і професор порівняльної літератури в Колумбійському університеті в Нью Йорку Падраїк Колум у своїй передмові до літературного есею „A Ukrainian poet in the Soviet Union”⁵⁾) порівнював творчість українських „неоклясиків” з поезією знаменитого ірляндського поета Ейтса.

¹⁾ М. Драй-Хмара, *Поезії*, „Свобода”, Нью Йорк, 1964, 290 ст.

²⁾ М. Драй-Хмара, *Vibrane*, Радянський Письменник, Київ, 1969, 300 ст.

³⁾ O. Asher, *Draj Chmara et l ecole “neo-classique” ukrainien* (The University of Manitoba) Winnipeg, 1975. ст. 324.

⁴⁾ „Les Cygnes”, Le Cert-Volant, Cahier Cetterxire, № 60, Paris 1967, ст. 27.

⁵⁾ O. Asher, *A Ukrainian poet in the Soviet Union*, New York, Svoboda, 1959, ст. 6.

ПРАЦЯ КОНСТАНТИНА САВЧУКА „УКРАЇНА В ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ’ЄДНАНИХ НАЦІЙ: СТУДІЯ СОВЕТСЬКОЇ ЗАКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ, 1944-1950 pp.”

Заходами Східно-європейського Каартальника і Колумбійської Університетської Преси з'явилася книжка „Україна в Організації Об’єднаних Націй”... Автор книжки — д-р Константин Савчук, надзвичайний професор історії в Сейнт Пітерс Коледжі. Вступ до праці написав проф. д-р Адам Улам з Гарвардського університету, який є одним з найкращих совєтознавців Західу.

Книжка складається з трьох частин. Перша частина (три розділи) п. заг. „Шлях до Сан-

Франціско" описує й аналізує події, які закінчились тим, що Україна стала одною з основників Організації Об'єднаних Націй. Друга частина (четири розділи) п. заг. „Советська дипломатія, український стиль" займається найважливішою дипломатичною діяльністю представантів УССР до 1950 р. Третя частина (два розділи) п. заг. „Фікція і дійсність" досліджує правний статус України в Об'єднаних Націях і взагалі на міжнародній арені. Ця частина також показує дійсний стан української місії в ОН і її дипломатичні можливості.

Книжка має індекс і бібліографію. Ціна — 10 доларів.

Замовляти на адресу:

Columbia University Press
136 South Broadway,
Irvington, New York 10533.
Tel. (914) 591 — 9111

ТЕЛЕГРАМА БЕЗ ВІДПОВІДІ

Його Ексцепенція
Бундесканцлер Гельмут Шмідт
Бонн

Мюнхен, 29. I. 1975

Від імені українців у цілому світі я протестую проти візиту Александра Шелепіна, спричиняючи двох убивств на території Федеральної Республіки Німеччини — Провідника Українського Визвольного Руху Степана Бандери і Професора Лева Ребета.

19-о жовтня 1962 р. Найвищий Федеральний Суд Німеччини засудив голову російської Служби Безпеки — КГБ — Александра Шелепіна як спричинця двох політичних убивств.

У вироці Суду сказано, що „ніхто не може уникнути кари так само, як ніхто не може уникнути своєї провини".

Я прошу ув'язнити Александра Шелепіна на території Федеральної Республіки Німеччини згідно з вироком Німецького Найвищого Суду.

Ярослав Стецько

(кол. в'язень нацистських концентраційних таборів). Останній прем'єр-міністр Незалежної України.

(АБН Кореспонденц)

АРАБСЬКІ ВЛАСНИКИ НАФТОВИХ ПОКЛАДІВ — ЗАГРОЗА ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ЗСА

Сенатор Гаррісон А. Вілліамс виступив у Конгресі з пересторогою, яка може мати для Америки фатальне значення.

Арабські шейхи, заявив сенатор Гаррісон, на продажі нафти нагромадили такі величезні запаси американської валюти, що можуть „купити" цілу Америку. Встановлено, наприклад, що країни Близького Сходу протягом останніх дев'яльох років „заробили" на нафті стільки грошей, що можуть закупити всі акції компаній, зареєстровані на нью-йоркській біржі.

Араби, заявив сенатор Гаррісон, можуть перебрати в свої руки АйБіЕм Корпорейшен з чистого прибутку, одержаного за нафту протягом 143 днів. Вони можуть стати фактичними власниками підприємства Екксон за „нафтovі гроші", одержані протягом 79 днів, власниками усіх дібр Рокефеллера з прибутків, стягнених за шість днів.

Світовий Банк обчислює, що арабські країни в 1980 році розпоряджатимуть резервами в сумі 650 мільярдів доларів, а в 1985 році ця цифра зросте до 1.2 трильйона доларів. Це дорівнюватиме вартості всієї національної продукції ЗСА минулого року.

Така похмура калькуляція, заявив сенатор Гаррісон, якщо ми не вживимо негайно належних протизаходів, щоб охоронити себе від катастрофи, може привести до того, що навіть нашу оборонну індустрію ми можемо втратити в користь арабів. Уявіть собі, що ворожі до нас країни контролюватимуть нашу економіку!

Іран, наприклад, за згодою американського Уряду вже став власником більшості акцій Пан Амерікан Ворлд Ервейс — найбільшої нашої авіаційної лінії. Найбільш небезпечним є тут те, що Пан Ем виробляє разервові літаки для американського Департаменту Оборони. В серпні минулого року Іран фінансував Груммен Корпорейшен, що продукує F-14 нищильники. В січні арабські інвестори пробували придбати контрольні акції компанії Локгід Еркрафт, найбільшого контрактора Департаменту Оборони. На щастя, Уряд проти цього запротестував.

Сенатор Гаррісон рішуче зажадав від Уряду, щоб він негайно запровадив гостру регуляцію

Ярослав Гриневич

ДЕШО ПРО ГУЦУЛЬЩИНУ

Годі дати у короткій статті огляд Гуцульщини, тієї чудової української країни, що розкинулась на південному сході західно-українських земель, де пливуть кристально-чисті води Білого і Чорного Черемошу, Пруту, Чорної і Золотої Бистриці, де серед зелені здіймаються могутні гірські пасма з найвищим із них пасмом Чорногори. Тягнеться гуцульська верховина від Лімниці й Тарачки до джерел Золотої Липи, Молдави й Сучави і підноситься своїми Чорногорами понад найвищі карпатські верхів'я. Найвищи у Чорногорах Говерля (2060 м.), опісля Петраш, Піп Іван та гранітні Шпиці. Звідси випливають обидві Бистриці і Прut. Черемош та Біла і Чорна Тиса з Вишевої, що впадають у Чорне море.

Край цей замешкує від давніх часів українське плем'я гуцуулів, яке з покоління в покоління зберігає свій говір, культуру і звичаї — плем'я, про походження якого існують різні погляди учених. Цивілізація гуцуулів типово пастирська. Основною садибою гуцула є т. зв. обійття, тобто його хата і подвір'я з усіми господарськими будівлями. Донині збереглася ця граждахата, подібна своїм виглядом до оборонного замку. Є на Гуцульщині самостійні дворища-осередки, розсипані по гірських схилах, грунях і перелуках. Хати рублені, з підсінням, вікна і двері різьблені, печі кафлеві. Різьба в дереві і бронзі. Гуцульські хати не скупчені як на додах: їх положення залежить від сіножатей, званих царинками, що оточують кожну хату. Хати сполучені між собою стежками, зтанами пляями. Коло хати город і збіжжя, яке гуцули управляють способом городовим, а не лановим. Поняття сусіда тут відносне: не раз одна гуцульська родина живе від другої на віддалі години дороги, а то й більше.

чужинецьких інвестицій в Америці. Передусім президент в інтересах національної безпеки мусить заборонити перебирання в свої руки ключових підприємств і корпорацій чужинецькими інвесторами. Це дасть можливість Америці трирати під контролею свою власну економіку, що є основою національної безпеки.

Деякі плаї ідуть хребтами гір, являючи собою широкі шляхи, якими колись мандрували готи, даки і якими українські люди втікали від татар. Сягають вони до Балкан і мають сполучення зі степовими шляхами Великої України і Волощини.

Деякі учени доказують, що гуцули це нащадки старовинних даків, бо на Підкарпатській Україні існує дуже давній так званий „дацький плаї”, або плаї прадідів. Інші учени, визначаючи назву „гуцул” як румунську, що відповідає слову „боєць”, твердять про визначні волоські впливи на Гуцульщині. Однаке, більшість учених погоджуються з тим, що гуцули, це прастаре українське, слов'янське плем'я, яке, не зважаючи на всі впливи сусідів, зберегло свою окремішність. „Для мене, — пише знавець Гуцульщини Станіслав Вінценц, — гуцули є останнім островом із затопленої Атлантиди старослов'янської культури”.

Головним заняттям гуцуулів є випас худоби, „маржини”: вліті на полонинах, зимою біля господарств. Важливі для них економічно праця у лісових зрубах — у бутині, сплав дарабів ріками і килимарський, різьбарський та керамічний промисли.

Гуцульське будівництво, різьба, килими, орнамент, вишивки, стрій, пісні, забави і легенди навіяні своєрідним духом. Вдача у гуцуулів виказує шляхетну гордість, незалежність, сполучену з чесністю та гостинністю, вона щира, хоч часом поривчаста. Все це міцно зв'язане з природою, яку гуцул глибоко відчуває, розуміє та вияснює на свій лад.

Стрій у чоловіків: на ногах постоли поверх вовняних онуч у взори, обтиснені червоні, а то й чорні штани, т. зв. гачі, довга вишивана сорочка, поверх неї кожушок або кептар, широкий пояс-черес з мідяними прикрасами, на голові крисаня, обведена кольоровими шнурочками-„червачками”, узимі клепаня. При боці торба-„табівка”, у руках топірець, обкований мідяною бляшкою.

У гуцуулки: з тонкого полотна сорочка, чудово вишивана, особливо на раменах, сріблом, золотом, гаптована фата, рід запаски ношеної

обабіч або спереду. У дівчат інакше, як у молодаць: на ший гердан, а то і намисто із дукачів, великих срібних монет. Кожушок багато прикрашений орнаментами зі шкіри і м'яної бляшки. На ногах кольорові онучі і постоли. У вишивці, взорах, доборі кольорів віддзеркалюється ніжна, поетична, артистична гуцульська душа.

Віра у гуцулів християнська із залишками поганських вірувань. Гуцул вірить у „кам'яну душу”, у нявок, у лісових та інших зводниць, у чарівників-мольфарів та у відьом. Все це ов'яне своєрідним романтизмом. Гуцул — глибоко в'рючий християнин, доказом чого є не лише прегарні церкви на Гуцульщині, але й хрести та каплиці, які часто можна бачити при дорогах, на далеких пляжах, на відлюдді.

На дрібних кониках іде верхи пару гуцулів. Вона і він. Шляхетні риси гірських людей, барвиста ноша. В устах люльки. Сідла на кониках дерев'яні, прикрашені різьбленим орнаментом і вибиваними мідяними прикрасами.

А яке весілля! Мов із часів середньовіччя, посувастися на конях барвний, весільний почет. Молода у княжій короні, у білій гуглі м'як киреї, на ногах чобітки — дар судженого. Біля неї молодий у пишно вишиваній сорочці — дар судженої. Перед ними везуть весільне деревце-березу. Відтак їдуть музики, дружби і ціле товариство. Їх вигляд засвідчує, що це їдуть люди з шляхетного українського племені.

Повний романтизму і старовинних вірувань похоронний обряд. І хоч на подвір'ї жалібно заводить трембіта, молодь під час похорону бавиться у всякі ігри. Так у весільному, як і в похоронному обряді є багато старослов'янських звичаїв.

Гуцул любить танцювати. „Гуцулка” — це танкове коло, у якому кільканадцять осіб, держачись за плечі, порушуються, чимраз приспішуючи темп. Чоловіки присідають, підекакують, приспівують, покрикують. В середині танцює окремо одна або дві пари. Стріляють з пістолів. Прадавній танок „кругляк” гуляють мужчини з топірцями, піднесеними вгору. Танцюють також: „козак-півторак” і „аркан”. Аркан — це танок повний строгої ритміки, навіянний суворістю, наче священний обряд. Хід втасмнених, що з кабалістикою ходу поєднує кабалістику слова. Танцюючи приговорюють: „Гай-

дук раз, ще такий, ще сліпий, ще кривий, ще раз, за батька, за неньку, най оце так”... Знали цей танок Довбуш і його друзі — опришки, що колись панували в Карпатських горах. Опришки були пострахом визискувачів і добродіями вбогих. Ті романтичні часи проминали. Залишились по них лише пісні, перекази та Камінь Довбуша, Печери Довбуша і ін.

Характерним музичним інструментом гуцула є трембіта. Звук її подібний до звука флейти. На трембіті грають у полонинах. Голос її сумний, тужний, коли голосить вона про розлуку або смерть. Звуки трембіти розлягаються також на Різдво, на Святій Вечір, на Великдень, на св. Юрія, коли на полонини виходять на ціле літо „маржина” з ватагом. Там день-у-день грас трембіта. Вона скликає пастухів з далеких верхів, зі скель, із бирд до іди, до подою, на нічліг, тим, що заблукали, вказує дорогу. Коли ж на день св. Богородиці приходять газди по свої череди, звук трембіти сумний, тужний, голосить розлучення.

Трембіта повинна бути голосна, а тому роблять її зі смерекового пня, розлупаного громом. Той смерековий пень видовбаний у трубу овивається березовою корою з берези, яка росте над потоком, щоб трембіта знала всі лісові таємниці, що їх приносить вода.

Viшивки гуцулок або веселі червоно-жовтої вогнистої барви, або вишнево-чорно-зелені. У вишивці, взорі, доборі бавів віддзеркалюється артистична, ніжна душа гуцулки. Серед українських вишивок гуцульська має чи не перше місце.

Згадати б ще такі мистецькі твори гуцулів, як килими чи пущисті ліжники з вовни із чудовими узорами.

Гуцульська різьба — це високе мистецтво. З-під пальців різьбаря виходять чудові дерев'яні касетки, інкрустовані перовою масою або вибивані пайдьорками чи мальовані гімнами красками, які є в природі. Різьблять гуцули також тарелі, топірці, хрести...

Окреме значення у гуцула має ватра. На полонині мусить вона горіти безперервно, аж поки маржина не зійде з гір.

На окрему згадку заслуговують гуцульські коні. Де гуцул — там кінь. Без коня було б неможливо переходити через вертепи і берди, звори і яри, переносити тягарі на високі полонини.

Гуцульські коні — це скрема кінська порода. Невисокого росту, вони відзначаються витривалістю, силою, обережністю, при переході через небезпечний терен. З одного боку лагідність теплих, м'яких ніби усміхнених очей, а з другого — завзяття дикого коня, який атакує навіть гризного противника, стаючи дуба і воляючи його передніми ногами.

Під час Визвольних Змагань гуцульські конники несли велику поміч Українській Армії, і чимало їх згинуло у походах та боях.

Гуцульська культура, як сказано, дуже стара. Будівництво, орнаментика, звичаї, стрій, вишивки, килими, віра і забобони, забави, пісні, поетична фантазія, легенди і перекази — все це окремішне, своєрідне, ніби нав'яне класичним духом Гомера. Гуцульська вдача зв'язана всіми вузлами з природою, яку гуцул глибоко відчуває і розуміє.

Про Гуцульщину є багата література. Згадати б 4-томову працю Володимира Шухевича, наукові розвідки Володимира Гнатюка, Івана Франка, Онищука, Ілляра Свенціцького, Якова Голсвацького, а з чужих Вінц. Поля, Оскара Кольберга, Раймунда Кайндля, Гаквета, Стан. Вінценца. Чудовий есей присвячений Гуцульщині написав Валентин Мороз — той нескорений, що став символом для нашої молоді.

НЕКРАСОВ ПРО УКРАЇНСЬКИЙ ВІЗВОЛЬНИЙ РУХ

У польському журналі „Культура” (ч. 5, 1974), що виходить у Парижі, надруковано інтерв’ю польського письменника Густава Герлінг-Грудзинського з російським письменником Віктором Некрасовим, колишнім членом Спілки Письменників України, киянином, якого недавно депортовано на Захід.

В інтерв’ю порушено серед інших проблем „проблему страху”, що після періоду „відлиги” знов опановує населення ССРР.

„Гнів народу супроти режиму, — сказав Некрасов, — скеровується тепер по іншому річищу, і тут страх виявився менше стримуючим началом”. Некрасов має на увазі пробудження національних рухів. Він може говорити лише про Україну, де проживав, але в Середній Азії та Прибалтиці становище таке саме.

Віктор Некрасов вважає шлях до національної він вважає ще за інстинктивне ферментування, яке незалежності процесом дуже тривалим, що вимагає виховання своєї власної провідної кляси і власних авторитетних вождів. Теперішній рух на Україні

не усвідомило ще своїх цілей, в більшості випадків половинчастий. Батько, наприклад, проти русифікації і не хоче в установі говорити по-російськи, але свого сина посилає до московської школи, бо київські або харківські високі школи гірші і не забезпечують майбутньої кар’єри сина.

Українці, на думку Некрасова, повинні добитися справжньої, а не паперової автономії, а потім почати боротьбу за національне самовизначення. Але Некрасов, як і більшість російських дисидентів, які визнають право українського народу на самовизначення, за те, щоб ця боротьба проходила в дусі, вільному від фанатизму, щоб у ній „не затрачувались духові цінності російської культури”. Він поважає і навіть захоплюється Дзюбою і Морозом, але йому дорожчий Дзюба, який цінить російську культуру, „ніж Мороз, який її заперечує”.

З того інтерв’ю виразно виходить, що Некрасов не визувався почуття „старшого брата” супроти інших народів ССРР і, засліплений російською культурою, наївно вірить, що ця просякнена великороджавницьким духом культура, яка є гальмом у визвольному русі українців, може допомогти їм у їхніх змаганнях.

ТЕЛЕВІЗІЙНІ СТАНЦІЇ ШИРОКО НАСВІТИЛИ МАНІФЕСТАЦІЮ В ПАССЕЙКУ

„Ця група демонстрантів, в переважній більшості українці, уважають, що совєтські церковники замінили хрест на серп і молот”, — сказав Арнольд Діяз у своєму заключному коментарі після 5-хвилинного репортажу про молитовну демонстрацію віче в Пассейку, Н. Дж., в неділю 9 березня. Репортаж Діяза передавала телевізійна станція СіБіСі в неділю о год. 6:30 вечора, повторюючи його того самого дня о год. 11 вечора. Не менш вичерпний репортаж передавала телевізійна станція ЕйБіСі двічі того дня. Боб Міллер, кореспондент ЕйБіСі, закінчив свій репортаж про українську демонстрацію словами: „Іронією є те, що митрополит Філарет народжений в Україні”.

Обидві станції подали фрагменти з відправ у російській православній катедрі в Пассейку, в яких взяли участь совєтські церковні діячі на чолі з митрополитом Філаретом та Ювеналієм. Митрополита Філарета запитували про стан релігії в ССРР. На запит Діяза, чому переслідується жидів в Советському Союзі, він відповів, що їм не забороняється практикувати релігію і що їхнє „обрядове життя залежить виключно від них самих”. У відповідь на запит, чому українці демонструють, митрополит Філарет сказав, що „ци люди виїхали із Советського Союзу десятки років тому і зовсім непоінформовані про релігійні відносини в ССРР”.

Після інтерв’ю в церкві обидві станції показали уривки з молебня перед церквою, відтворюючи ціль і дух демонстрації монтажем із численних транспарентів.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ ОЖ ОЧСУ В ЧІКАГО

5-го квітня ц. р. відбулися збори Відділу ОЖ ОЧСУ в Чікаго. Збори відкрила голова Відділу Надія Голяш молитвою, привітала присутніх та відчитала порядок нарад. Зборами провадила президія, в склад якої входили: голова — Н. Павлюк, заступник — О. Ванко, секретар — Клиш. Протокол з попередніх загальних зборів відчитала секретарка Відділу Р. Береза.

Голова Відділу Н. Голяш у своєму звіті охопила діяльність Відділу за минулий рік та підкреслила великий вклад праці подруг, які свою жертвеністю і посвятою причинилися до росту Відділу. Відділ начисляє понад 100 членкінь, с членом УККА і співпрацює з Організаціями Визвольного Фронту.

Кожного року наш Відділ влаштовує в Нейві Пір виставку народного мистецтва. Тисячі чужинців подивляють наші культурні й мистецькі надбання. Відділ брав участь в Тижні Поневолених Народів. Влаштував літературні вечори, на які були запрошенні письменники Леонід Полтава та Ганна Черін. Вже увійшли в традицію наші „Обжинки”, які влаштовуємо кожного року. Влаштовано прийняття з мистецькою частиною під час конвенції голів Управ та представників ОУВФ. Відділ брав активну участь у підготові Українського Дня із традиційними українськими стравами та мистецькою програмою в Університеті Шампейн. Брав участь разом із іншими національними групами у „Венецькій ночі”, яку влаштовує мейор Дейлі. На освітленому озері Мічіген виднів корабель з синьо-

Крім цього, кореспондент Діяз перевів інтерв'ю з о. протопресвітером Т. Форостісм, парохом української православної церкви в Кліфтоні, в якому український священик розповів про нищення українських церков в Україні, вказав на відсутність свободи релігії в СССР і заявив, що митрополит Філарет та інші члени очолюваної ним делегації є звичайними вислужниками комунно-російського режиму.

„В Советському Союзі не буде свободи релігії доти, поки не впаде тоталітарний комунно-московський режим”, — закінчив свою відповідь о. Форостіс.

жовтими прапорцями та постаттю сумівки в образі княжни Ярославни, а чудові звуки української пісні розходились довкруги. Проводимо радіопередачі на актуальні та виховні теми. Референтура Суспільної Опіки висилала пачки потребуючим та відвідувала хворих. Господарська референтура впорядкувала прийняття та банкет для ОУВФ та громадських установ. Великі заслуги в розбудові нашого Відділу завдячуємо довголітній його голові Н. Голяші.

На зборах була присутня голова Гол. Управи й членкиня нашого Відділу Уляна Целевич, яка коротко з'ясувала завдання українки в організаційному житті та розповіла про працю ОЖ ОЧСУ на зовнішньому відтинку. Привіти й побажання склали представники: УПА — інж. С. Голяш і Осередку СУМА ім. Павлушикова — З. Колодій.

Після уділення абсолюторії уступаючій Управі на внесок Номінаційної Комісії обрано нову Управу в такому складі: голова — Н. Голяш, заступниці — Березецька, Н. Павлюк, секретарки — Р. Береза, П. Верещак, фінансова — Колодій, культурно-освітня — А. Кульчицька, преса-радіо — О. Федак, господарська — Дрозд, організаційна — С. Галамай, суспільна опіка — Ільчишин; вільні члени — Рачкевич, Семчишин, М. Рен; Контрольна комісія — М. Гриневич; Тов. суд. А. Дмитраш.

Збори закрила голова Відділу молитвою, після чого присутні провели час у товариській гутірці при перекусці.

Ольга Федак

З ДІЯЛЬНОСТІ ВІДДІЛУ ОЖ ОЧСУ В ГАРТФОРДІ

2 березня ц. р. відбулися Загальні Збори Відділу ОЖ ОЧСУ в Гартфорді, Конн. Збори відкрила голова Відділу Софія Радьо, вітаючи учасників Зборів, представників організацій та представницю ГУ ОЖ ОЧСУ Мирославу Ласовську.

Президію Зборів вибрано в складі: голова — Мирослава Ласовська, заст. голови — Ольга Лубська і секретар — Надя Кравець. Голова Президії передала привіт від ГУ ОЖ ОЧСУ.

В звіті голови Відділу було подано, що Відділ систематично влаштовував сходини, на яких читано реферати на різні теми. Спільними стараннями з 5-им Відділом ООЧСУ відзначено 50-ті роковини

смерти Ольги Басараб і Миколи Міхновського. Влаштовано Свято Героїв з відзначенням 500 жінок-героїнь Кінгіру. Відзначено 15-ту річницю смерти Степана Бандери. Стараннями Відділу 6-го січня була засвічена ялинка для дітей в Україні, а на одній із радіостанцій була передана 15-хвилинна програма, на якій виконувано коляди. Вислано ряд листів до сенаторів і конгресменів, а також телеграму до Президента в обороні поневолених братів і сестер на Україні. Відділ брав активну участь у маніфестаціях у Вашингтоні і Нью Йорку. Дві делегатки були присутні на відзначення в Конгресі дня 22 січня. Голова Відділу була членом делегації до губернатора Мескіля в Тижні Поневолених Націй. Відділ на 100% роз числився з Гол. Управою, призначав певні суми на різні цілі, влаштовував товариські зустрічі, Андріївський вечір, брав діяльну участь у коляді на Визвольний Фонд.

Після звітів голови і референтів, дискусії та уділення абсолюторії уступаючій Управі, Номінаційна комісія проголосила список кандидатів в члени Управи, який був прийнятий одноголосно.

Нову Управу очолила 4-ий раз Софія Радьо, яка подякувала за довір'я і закликала членів до дальшої активної співпраці.

Після вибору нової Управи Мирослава Ласовська з Софією Радьо завітали на Загальні Збори 5-го Відділу ООЧСУ, які відбувались в той самий час, де склала привіт від ГУ ОЖ. Голова Президії Відділу ОOЧСУ Михайло Шевчук запевнив, що Відділ і надалі тісно співпрацюватиме з Об'єднанням Жінок, як з рівнорядним партнером у суспільно-політичній праці.

Збори закінчено відспіванням „Не пора, не пора”.

По закінченню Загальних Зборів відбулася спільна товариська гутірка 5-го Відділу при каві і солодкім.

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ ОЖ ОЧСУ В НЮ ЙОРКУ

19-го квітня ц. р. відбулися Річні Загальні Збори Відділу ОЖ ОЧСУ в Нью Йорку. Збори розпочалися молитвою, а уступаюча голова Дарія Степаняк привітала членкинь, представників братніх організацій і гостей. До ділової президії вибрано: на голову — Марію Нестерчук, представника Головної Управи ОЖ, на заступницю — Мирославу Ласовську, членкинню Головної Управи, на секретаря — Богданну С. Чарторийську. До Номінаційної Комісії ввійшли: Марія Лозинська — голова, Доня Магаль, Наталія Хомут, Параня Кузьмович, Тоня Бабухівська — вільні члени. Контрольна комісія: Дарія Степаняк — голова, члени — Олександра Грицков'ян, Стефа Чорна, Марія Дзунза, Ірина Сорока.

Секретарка Відділу Богданна С. Чарторийська склала звіт з канцелярської праці, Доня Магаль — фінансовий звіт. Дарія Степаняк звітувала про працю цілого Відділу.

За ініціативою Відділу, передусім його голови, створено Комітет Жіночих Організацій для оборони політичних в'язнів. Цей Комітет складається з представників всіх жіночих організацій та жінок-відпо-

ручниць від організацій Визвольного Фронту. Комітет зорганізував дві голодівки під Об'єднаними Націями в обороні Валентина Мороза. У вересні 1974 року відзначено пам'ять 500 жінок з Кінгіру Панахидою та жалобною Академією. 1975 рік, проголошений Роком Жінки, українське жіноцтво стається використати для зорганізування ряду акцій, щоб здерти маску з брехливої пропаганди про свободу жінки в Сосвітському Союзі. Тому 8-го березня Відділ ОЖ разом з Комітетом Жіночих Організацій перевів протестаційну маніфестацію, а що того самого дня були в Нью Йорку церковно-кагебівські висланники, то маніфестація була її проти них. Крім того членкині Відділу включалися в усі акції, які проводили Організації Визвольного Фронту.

З успіхом влаштувано Різдвяну Просфору і літературну Зустріч з письменницями-членкіннями Аллою Давиденко-Коссовською та Мирославою Ласовською. Для здобуття фінансів влаштовано два базари — різдвяний і великий. Членкині працювали при полевій кухні на оселі в Еленвіллі при різних нагодах.

Звіт Контрольної Комісії склава Людмила Костик, запропонувавши уділення абсолюторії уступаючій Управі.

Ярослав Коссоновський склав привіт від 2-го Відділу ООЧСУ, Єлісавета С. Чарторийська — від Осередку СУМА, Юлія Купчинська — від Т-ва кол. Вояків УПА, Мирослава Ласовська — від Відділу ОЖ ОЧСУ в Брукліні, Марія Нестерчук — від Відділу ОЖ ОЧСУ в Асторії.

До нової Управи ввійшли: Марія Лозинська — голова, Стефанія Бартко — заступниця голови, Марія Твардовська — секретар, Гая Климук — англ. секретар, проф. Павлина Андрієнко-Данчук — культурно-освітня референтка, Марія Василик — організаційна, Людмила Костик — фінансова, Дарія Степаняк — референтка зовнішніх зв'язків, Богданна С. Чарторийська — пресова, Володимира Харук — архівар, Марія Пенджьола — імпрезова, Анна Кульчицька, Катерина Плішак, Анна Ваговіч — суспільна опіка, Марія Мачула, Марія Коваль, Марія Яців — господарчі, Доня Магаль, Наталія Хомут, Параня Кузьмович, Тоня Бабухівська — вільні члени. Контрольна комісія: Дарія Степаняк — голова, члени — Олександра Грицков'ян, Стефа Чорна, Марія Дзунза, Ірина Сорока.

Слово від Головної Управи виголосила Марія Нестерчук, підкресливши жертвену працю членкинь Відділу і побажавши на майбутнє витривалості. Мирослава Ласовська і Дарія Степаняк говорили про рівноправність жінки, але не у викривленому дзеркалі, про жінку як матір, дружину, громадську діячку з певним і гідним місцем в суспільстві.

Річні Загальні Збори закрито відспіванням „Не пора”.

Б. С. Чарторийська

ВІДДІЛ ОЖ ОЧСУ В СИРАКЮЗАХ

У зв'язку з проголошенням 1975-го року Міжнародним Роком Жінки, в Українському Народному Домі в Сиракюзах відбувся вечір спонзорований Відділом ОЖ ОЧСУ в Сиракюзах, на якому виступив професор політичних наук в Монреалі д-р Роман Рахманний, в справі українських жінок-політв'язнів, так повідомив своїх читачів часопис „Гералд Амерікан” в 19 квітня ц. р.

Далі кореспондент цієї газети писав: „Голова Відділу ОЖ ОЧСУ Марія Карпишина сказала, що проприна цих жінок полягає лише в тому, що вони домагалися права, гарантованих їм совєтською конституцією.

Умови, в яких перебувають в'язні совєтських концтаборів, а зокрема жінки, неможливі. Відірвані від своїх родин, обмежані, а то й зовсім позбавлені, пабачень і передач, знаючи, що їх родини переслідується КГБ, вони страждають не лише фізично, але і морально. Тяжка праця, відсутність більш менш пристійного одягу і примітивних умов гігієни підривають їх здоров'я. Жінок-професіоналісток трактується як чорну робочу силу.

„Голова М. Карпишина закінчила свій виступ такими словами: „Ми, живучи в Америці, користаємося необмеженою свободою і ми відповідальні за допомогу нашим сестрам в Україні. І не тільки за матеріальну, але також і за моральну і духову підтримку. Ми мусимо апелювати до цілого світу в їх справі, листуватися з ними, щоб вони не почували себе забутими. Ми мусимо підтримувати в них надію на звільнення!”

„Привезені з України експонати народного мистецтва були виставлені при Відділах „Сенека Федерал Сейвінгс Бенк”, в „Ліверпул Манліус Балдвін-свіле енд Норд Сиракюз” — повідомив „Гералд Амерікан”.

Ця ж сама газета з 9 лютого подала велике фото членкинь ОЖ ОЧСУ на авдіснції у конгресмена Віліама Волшта, який передав їм в подарунок великий американський прапор. Візита відбулася з нагоди 57-их роковин проголошення незалежності України.

Знов таки в „Гералд Амерікан”, вже від 15-го грудня м. р. поміщений невеликий допис про традиційну українську ялинку і виставку українського народного мистецтва в „Марін Мідленд Бенк Централ” в Сиракюзах.

Ялинку і виставку влаштував Відділ ОЖ ОЧСУ в Сиракюзах за вказівками голови Марії Карпишини і пань Клари Шпічки, Слави Карпишини, Оризії Гучак і Берніс Мельничук. Тут же подано фото ялинки, яку прикрашають Слава Карпишина і Джойс Котч.

...І В РОЧЕСТЕРІ

Відділ ОЖ ОЧСУ в Рочестері активно працював протягом 1973-74 рр.

Членкині Відділу, не зважаючи на те, що майже всі вони працюють на прожиток і мають родинні

обов'язки, знаходять ще час і на громадсько-політичну працю. Про це говорять протоколи 11-ти засідань відбутих протягом цього часу, частково з іншими організаціями (СУА, СУМА та ін.).

Відділ відбув 5 ширших сходин, з них одні святочні. Відбулася конференція в справі оборони нескорених, на якій доповідали д-р Б. Крук і письменник Ю. Тис-Крохмалюк. Вислано допомогу родинам політв'язнів.

Делегація Відділу була прийнята посадником міста і поінформувала його про стан у поневоленії Україні.

У квітні 1974 р. Відділ приймав гостей з Канади — хор і танцюристів, а в травні пожертвував \$500 — прибуток з весняної забави — на Фонд Оборони України.

Відбулася доповідь Анатолія Радигина про в'язнів-українців у совєтських концтаборах.

Відділ взяв активну участь у фестині, разом з організаціями Визвольного Фронту, а також зорганізував виставку народного мистецтва в міській бібліотеці.

Вислано листи до конгресменів і сенаторів, і телеграму до президента в справі політв'язнів.

7 грудня 1974 р. відбулася оригінальна імпреза під назвою „В'язнична вечірня” з „баландою”, рецепт якої подав кол. в'язень совєтських концтаборів М. Мицьо. На другий день, після відправлення Служби Божої, на відзначення знаменних дат: 50-их роковин смерті Миколи Міхновського, 20-их — знищення 500 жінок у Кінгірі, 15-их — смерти Степана Бандери і 30-их — створення УГВР, була влаштована Академія. Доповідь проголосив М. Мицьо, кол. вояк УПА.

Деклямувала Оля Король і співали юні сумівці.

У листопаді Відділ влаштував „Вишивані Вечерніці”.

15 грудня відбувся „Святочний Базар”, а 25 грудня, спонзорована нашим Відділом, одногодинна двомовна радіопрограма, присвячена Морозові і родинам політв'язнів в Україні. Провели радіопрограму Оля Король і Гая Гулькевич, за допомогою Лесі Балко.

Друга радіопередача відбулася на Святвечір з участю тих самих подруг. У коляді на Визвольний Фонд наші членкині взяли активну участь. На Фонд Оборони Мороза голова Відділу зібрала \$187.

22 січня в день Свята Державності членкині Відділу з організаційним прапором були присутні на урочистій церемонії в Сіті Голі.

26 січня відбулася Ялинка-Просфора разом з СУМА. Численною присутністю молодь задемонструвала свою готовість перебрати наші традиції.

А. Я.

УКРАЇНА БОРЄТЬСЯ!

— ЧИ ВИ СКЛАЛИ ВАШУ ПОЖЕРТВУ
НА ФОНД ОБОРОНИ УКРАЇНИ?

Софія Наумович

З КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ ПАРИЖУ

Це закономірно, що „Жіночий Рік” започаткували паризькі українки „Літературним вечором СУФ”, який відбувся 14 лютого ц. р. Ця рідкісна на нашому терені імпреза зібрала в залі Бібліотеки С. Петлюри більшу, як звичайно, кількість учасників. Голова СУФ, вітаючи присутніх, поміж якими знаходилися гостя з Англії, з Югославії й двоє з Америки, представила дві поетки: Марту Калитовську і Вікторію Варварів, письменницю інж. Катерину Штуль і хурналістку мігра Ольгу Вітошинську. Перед виступом кожної з них накреслила їхні літературні профілі та вказала на книжкові „доробки”, що лежали на столику. Оде представлення відбувалося в легкій, веселій формі й зразу ж увело присутніх у погідний настрій.

Молоденька Вікторія — початківець у поезії, тому її тема: кохання, дармащо у віршах без назви переважали такі слова як „діня” та „зірвання масок” над романтичною „гуцулкою”, а форма була модерна без „зайвих” рим чи ритму. Цей виступ був для українських парижан радісною несподіванкою, як це згодом ствердив проф. П. Шумовський, бо т. зв. „Європейська група” поетів якось замовила.

На чергув прийшла драма. Пані Штуль прочитала першу дію з „Міста Шевченкового”, яка розіграсьється за наших часів у Москві в мішаній українсько-московській родині. Авторка зразу вміла зав'язати, покищо небезпосередній, конфлікт поміжбатьками — пристосуваннями та несвідомим свого походження геросм. Герой та його батьки з'являються, мабуть, у дальших діях в іншому довкіллі: при будові міста „Шевченко” у Казахстані з допомогою більш чи менш „добровільних” запроторенців, проте їхньої далішої долі, на превеликий жаль слухачів, авторка не розкрила.

На зміну мала б знову прийти поезія, проте Марта Калитовська воліла спершу прочитати прозу Софії Яблонської, оповідання „З мого дитинства”, написане в стилі натурализму і гуманізму XIX ст. Після цього прочитала ще поезію „Мімоза”, присвячену цій же С. Яблонській, і щойно накінець уривок зі своєї поеми „Розмови”. Довелося циро жалкувати, що цієї поеми не прочитала авторка повністю, бо вже самий уривок показав її високу клясу: це філософія нашого сучасного життя, скоплена короткими, ляпідарними фразами в умовну форму поеми. Можна вітати п. Марту з такими щасливими знахідками, що краще передають однім-двою словами всі скреготи нашого життя, як цілі сторінки сантиментальних нарікань. Ось деякі з них, що їх вдалося напівдкоруч записати: „брязкальця дня”, „життя, роздавлене, як гусениця”, „кубістичні панорами”, „поети безкімнатні”, „тематика зоряних банальностей”, „людина ходила при-видом”, „наша життєрадісність виросла на цукро-

вих буряках” і багато інших. Сподіваємося, що незабаром зможемо побачити ці „Розмови” надрукованими.

Наприкінці О. Вітошинська прочитала резюме своєї тези „Два Дон Жуани — французький і український”. Авторка намагалася доказати, що з-посеред сотень різнонаціональних Дон Жуанів саме ці два — Мольєра і Лесі Українки — мають найбільше спільніх прикмет попри деякі розбіжності. А тому, що вечір був суто український, вона вибрала такі твердження українських літературознавців, які дошкувалися у „Камінному господареві” Лесі Українки політичного символізму, спрямованого проти української інтелігенції на переломі XIX і XX століт, так, як сучасники Мольєра знаходили в його „Дон Жуані” гірко висміяні, морально-суспільні вади французької аристократії XVII ст.

Вечір протягнувся майже на дві години, проте зі зміною доповідачок присутні навіть цього не помітили. Це був доказ, що програма була вдало складена й імпреза вдалася, що й ствідила пані Митрович, закриваючи збори та дякуючи учасницям за їхній вклад у товарицьке життя українського Парижу.

Через тиждень у цій же залі влаштувало подібний вечір Українське Академічне Т-во (УАТ) з участию приїжджого з Америки і тимчасово зайнятого в Енциклопедії Українознавства Івана Коровицького.

Голова УАТ д-р Аристид Вирста, відкривши складини, представив доповідача і одночасно виправдався перед постійними бувальцями за доволі пізній початок сезону ц. р. у порівнянні з попередніми роками.

Доповідь гостя на тему „Україніка в американських бібліотеках” була зразком як можна цікаво говорити на нецікаву тему. І хоч у Парижі, крім працівників Бібліотеки С. Петлюри, немає професійних бібліотекарів, присутні з великим увагою вислухали дуже цікаві спостереження із бібліотекарської практики в ЗСА.

Доповідач пояснив на початку історичне ставлення до книжки в європейців і американців. Коли перші книжки в Європі, писані ручно, вважалися за велику цінність з уваги на довгорічну працю переписувача, як і на дорогий пергамен, мистецьке оформлення із золота, емалі та інших дорогоцінностей та ціків'яну оправу, то в Америці, щоправда набагато пізніше, перші книжки друкували масово будь-як, бо була велика і спішна потреба забезпечити людей бібліями й кантичками для Богослужень та календарями для щоденного вжитку. Звичайно, з часом це змінилося, і в Америці існує тепер дуже багато приватних, міських і державних книгохрібень, які постійно видають свої каталоги і розсилають на весь світ, але наші видавці не ду-

С. Женецький

НАШ ТЕАТР

БЕЗСМЕРТНИЙ „ГРИЦЬ“ НА Н-И СЦЕНІ

20-го квітня ц. р. сталася помітна подія в культурному житті українського Нью Йорку. Студія Мистецького Слова Лідії Крушельницької поставила прем'єру народної драми в 5-ох відслонах зі співами й танками „Ой не ходи, Грицю“, М. Старицького.

Цю досить важку для поставлення з огляду на численність виконавців драму, виконано силами самої молоді: дівчами особами, хористами й танцюристами були студенти коледжів і університетів, і тільки двох виконавців, А. Добрянський і В. Тершаковець, належать до трохи старшої молоді.

Маса молодих людей на залі серед численної публіки була відповідю на тривожне питання: „Де наша молодь?“ Нью Йоркська постава „Гриця“ показала, що вона з нами старшими, що вона вже не

же дбають, щоб туди дістатися. (Каталог Вашингтонської бібліотеки нараховує 200 томів!) Правда теж, що наше політичне положення велими утруднює американцям доброї волі тідвести українську книжку під правильну назву, як це, наприклад, трапилося з книжкою, виданою в Чернівцях, що попала до... румунського відділу. І тому дуже вдаче поле для наших бібліотекарів, коли вони, маючи доступ до чужинецьких бібліотек, візьмуться за визирання українських книжок з чужих полиць і створять з них справжню україніку.

Доповідачеві вдалося під час таких розшуків натрапити на недрукований роман про Гетьмана Мазепу „Прекрасна росіянка“ і знайти серед пасажирів першого лету Цепеліна українця Олександра Кригу.

Потри державну принадлежність, існують ще інші труднощі з українськими книжками, і тут п. Коровицький навів такі приклади: деякі українські книжки мають подвійні (Париж-Мюнхен) або аж кількачотні позначення місця видання (Нью Йорк-Париж-Мюнхен-Торонто), і тому навіть бібліотекар українець не завжди може визначити крайну появі книжки, що ж говорити про чужинця! Ще більше неясне з бібліотекарського погляду таке визначення як, наприклад „Місце постою“ чи „На чужині“, викликане особливими обставинами.

Проте, українці не єдині у цій бібліографічній неточності, бо дісталося теж і французам. „Незвичайно важко знайти рік видання на французьких книжках! — сказав наш спеціаліст. — Треба його шукати десь на останній сторінці при назві друкарні або тиражі“.

Цим ствердженням закінчив доповідач вступ і перейшов до характеристики важливіших „українік“ в американських бібліотеках, а в дискусії паризькі слухачі висловлювали свої заваги щодо українських і французьких бібліотек.

тільки нам допомагає, але їй займає наші місця. Молодь уже майже вповні зайняла місця старших на театрально-мистецькому відтинку, доказом чого є Нью Йорк і Чікаго, а незабаром станеться це й на громадському та політичному відтинках.

Мистецьке виконання драми, враховуючи аматорськість і молодість виконавців, було на досить високому рівні.

Коли йдеться про гру дійових осіб, то треба призначити, що всі вони добре виконали свої ролі, а креатів Марусі у виконанні Наталки Чуми, Хоми — Аскольда Лозинського, Галини — Ольги Шевчук і Гриця — Андрія Добрянського заслуговують на особливе признання. Зокрема надзвичайно вдалою була відіграна роля Марусі, у якій Н. Чума, студентка американського драматичного коледжу, близнула іскрою справжнього драматичного таланту. Її трагічні переживання внаслідок непорозумінь з Грицем були насычені глибоким драматизмом. А. Добрянський, відомий співак Метрополітальної опери в Нью Йорку, як і треба було сподіватися, виявив себе знаменито. Аскольд Лозинський в нелегкій ролі Хоми успішні вив'язався в усіх діях.

Досить добрими були хорові виступи, що с заслugoю диригента Лева Стругацького. Найкрашою з вокальних точок було сольо баса-баритона Степана Шкафаровського.

Оркестра, на жаль, складалася, крім двох членів, і то старшого покоління українців — з чужинців. Це виявляє кричущу потребу створення в Нью Йорку української камерної оркестри.

При поставі „Гриця“, як також при майже всіх українських імпрезах, болючо відчувається брак великої залі зі сценою. Українські організації Нью Йорку набули кілька домів, недавно придбала дім централя Українського Конгресового Комітету, правда, чомусь на спілку із Союзом Українок Америки, але жадний з них не має великої залі зі сценою.

Численна участь глядачів на виставі „Гриця“, а два тижні раніше на „Одруженні“, що його ставив театр „Заграва“ з Торонто, свідчить, що українці Нью Йорку й околиці люблять театральне мистецтво.

Після закінчення „Гриця“ публіка влаштувала виконавцям і тим, що спричинилися до підготовки вистави, овацію. Пані Лідії Крушельницькій під оплески приявних піднесено букет троянд.

РОСПІСЬКИЙ ШОВІНІСТ І „РУССКА КУЛЬТУРА“

У своїй книжці „Диптих“ (1967) відомий московський шовініст, історик Н. Ульянов, автор наскрізь тенденційної книжки „Історія українського сепаратизму“, на яку й досі, на жаль, не зареагували українські еміграційні історики, пише:

„Русский народ майже невхопний при статистичній методі вивчення. Кожний русський може бути зарахований або до великорусів, або до українців, або до поляків, німців, грузинів, вірмен. Гоголь — хохол, Пушкін — з арапів, Фонвізін — німець, Жуковський — турок. Багратіон — грузин, Лоріс-Меліков, Вахтангов, Хачатурян — вірмени, Купрін — татарин, брати Рубінштайні, Левітан і Пастернак — євреї, добра третина генералітету і чиновництва була з німців. Можна без труду розсортувати цю групу. Так тепер і роблять: кожна національність старанно вишкує „своїх“ з-поміж знаменитих русских (!) і зачислює їх у свій національний депозит. Ми можемо з усмішкою стежити за цією шовіністичною трою. Печать русского духу, рускої культури занадто глибоко відтиснута на кожному її діячеві, на кожному творі, щоб можна було стерти її або замінити іншою печаттю. Відзначене нею ніколи не носитиме ні великорусского, ні українського, ні будь-якого іншого імені. І якщо при статистичному підході „русских“ можна розтягнути як хату по колоді, то є в той час щось подібне до центру, що згуртовує цю групу в іншому пляні і робить міцнішим зализобетонну споруду”.

Таку „теорію“ походження московської імперської культури придумав „історик“ Н. Ульянов, щоб оправдати мізерну участю в її творенні властивих москалів. Рецепта цієї „теорії“ дуже проста: всіх „холів“, німців, грузин, вірмен, євреїв і інших, які змушені були в імперських умовинах творити її культуру, називає він „русскими“. Фокус-покус Ульянова дуже простий: накрити всіх не-росіян одною московською шапкою, а все, що вони створили, назвати „русским“. Щождо прізвищ, які наводить п. Ульянов, то вони самі свідчать про те, що „російську“ культуру творили в основному чужинці.

В. Д.

ЗАГАДКА СМЕРТИ КЕННЕДІ

Причина трагічної загибелі президента Джона Кеннеді і досі залишається загадкою. Покійний президент Джонсон у розмові зі своїм особистим секретарем якось заявив, що звітові комісії Воррена він не вірить. На тему смерті Кеннеді з'явилось декілька книжок, автори яких твердять, що Освальд не був його убивцем, або що убивців було два.

Недавно в „Таймі“ з'явилась стаття, автор якої заявляє, що невдалий висад кубинських емігрантів у Свіннячі затоці, який закінчився цілковитим їх розгромом тому, що Кеннеді в останній момент заборонив підтримати його авіацію, тяжким тягарем ліг на серце Кеннеді, і він вирішив з поміччю Сі-Ай-Ей помститися на Кастро. Довідавшись про це, Кастро вирішив випередити Кеннеді з поміччю Освальда.

Однак, спробу зліквідувати Кастра агентами Сі-Ай-Ей не доведено. Не доведено також, чи давав Кеннеді якісь накази в цій справі Розвідчій Агенції.

Згідно з заявою Ассосіейтед Пресс Рокефеллер перевів докладну інвестигацію в справі засідання, яке відбулося в 1962 р. і в якому брали участь державний секретар Дін Раск, директор Сі-Ай-Ей Джон МекКон і дорадник у справах національної безпеки МекДжордж Банді. На тому засіданні нібито дискутувалось справу ліквідації Кастра.

Теперішній директор Сі-Ай-Ей Вілліям Колбі заявив, що жадних інформацій у цій справі він не має. Колбі та його наступники на пості директора Сі-Ай-Ей, МекКон, Річард Гелмс і Джеймс Шлезінджер публічно заперечили, що Сі-Ай-Ей будь-коли зліквідувало котрогось із голів держав, але виразно не заперечили, що будь-які спроби в тому напрямі робились.

Найдокладнішим дослідженням не з'ясовано, чи Лі Освальд мав зв'язок з будь-ким із кубинських лідерів або брав участь у відплатній акції кубинських комуністів супроти Кеннеді.

Причина загибелі Джона Кеннеді залишається загадкою.

ВОЛЛЕС ВІДПОВІДАЄ ЧУЖИНЕЦЬКИМ ЖУРНАЛІСТАМ

Губернатор Алабами Воллес, що тяжко потерпів був під час атентату на його і тепер частково спарадізований, не покинув політичної тіяльності. Під час одного з останніх опитувань він у комбінації з Рігеном, як консервативні кандидати на майбутніх президентських виборах, здобув 23% голосів.

Недавно в пресі з'явилися уривки з інтерв'ю Воллеса, даного групі чужоземних журналістів, яке свідчить про його одвертість і відвагу у висловлюванні власних поглядів на цілий ряд пекучих проблем сучасної і минулой політики Америки.

На одне з питань, поставлених журналістами, він заявив: „Я вважаю, що в минулій світовій війні ми помилково вибрали противників. Америка і Японія мали б бути в одному таборі, воюючи спільно проти СССР і Китаю. Щодо Німеччини, то вина за те, що нацизм викликав війну, лежить раніше на альянтах — Франції, Англії і З'єднаних Стейтах, які Версальським договором накинули німцям несправедливий мир, образили їх і, природня річ, породили Гітлера“.

Продовжуючи цю відповідь, Воллес заявив: „Ми мусили рахуватися з національними почуттями німців і не повинні були допускати ворожого до Японії впливу на нашу зовнішню політику. Цей вплив привів до катастрофи в Перл Гарборі. Наша політика в передвоєнних роках мала бути націлена на розвиток дружніх відносин з Німеччиною і Японією. Такою політикою ми забезпечили б собі тверду заслону на заході і на сході проти агресивних комуністичних держав...“

„Я не проти детанту, — говорив далі Воллес, — але з советським урядом треба бути дуже обережним, бо він ніколи не виконує прийнятих на себе

зобов'язань. Комуністам я взагалі не вірю... Ми допустилися великої помилки, поставивши в критичні роки війни на 10 мільярдів доларів амуніції, зброї та харчів Советському Союзові і цим забезпечивши його перемогу під Сталінградом..."

Відповідаючи на закиди ліберальних журналістів із Швеції в „злочинності“ американської політики у В'єтнамі, Воллес сказав: „Ви, люди із Скандинавії, були в захопленні, коли ми прийшли і визволили вас від гітлерівського ярма. Чому ж ви протестували, коли ми старалися врятувати малий народ від комуністичного рабства? В чому ви бачите різницю у нашій поведінці, коли ми рятували вас і в'єтнамців?“

Виступаючи на бенкеті у Військовій школі імені св. Йосифа, Воллес підкреслив, що він ніколи не симпатизував Гітлерові і японській кліці, як старайтесь доказати деякі журналісти, перекручуючи його слова, дані в інтерв'ю. На його думку, Гітлер і Сталін — найбільші злочинці нашого століття. Критикуючи зовнішню політику З'єднаних Стейтів за останні 50 років, Воллес заявив, що вона призвела до того, що Америці довелось вести за цей час чотири війни. Вона посередньо породила Гітлера в Німеччині і зробила Другу світову війну неминучою. „Люди у Вашингтоні ставлять мені насмішкувате запитання, сказав Воллес: „Та ж ви з Алабами. Що ви розумієте у зовнішній політиці?“ Я ім відповідаю: „А що ви розумієте? Внаслідок вашої політики Америка опинилася сама-одна в світі!“

Пізніше на тому ж бенкеті Воллес заявив, що якщо він буде президентом ЗСА, то зробить їх наймогутнішою військовою державою і змусить інші держави поважати Америку. Він не дасті ані цента тим країнам, яких Америка визволила від гітлерівської окупації і які замість подяки сміють називати американців імперіялістами і паліями війни.

На думку Воллеса, не варто було втручатися у війну в В'єтнамі без твердого рішення добитися там перемоги будь-якими засобами.

НАЙЛЕГШИЙ СПОСІБ ЗБИРАТИ СЕКРЕТНІ ІНФОРМАЦІЇ

Комуністичні шпигуни мають найлегший доступ до тасмниць американської зброї — читання американських журналів. Вони просто підходять до газетних кіосків у Вашингтоні чи Нью Йорку, купують примірник журналу з галузі техніки чи космонавтики і виписують з них численні військові таємниці, — заявив директор Центральної Розвідкою Агенції Вілліям Колбі. „Тим часом розвідча служба, сказав він, мусить ризикувати життям своїх секретних агентів або платити сотки мільйонів доларів, щоб здобути цінні інформації про озброєння советської армії“.

„Абсолютно нічого не можемо ми зробити, щоб перешкодити советським шпигунам продовжувати цю свою практику, — заявив один із працівників СіАйЕй, — бо це обмежило б свободу нашої преси.

За заборону відпливу важливих інформацій з нашої країни ми мусіли б заплатити свободою і порушити конституцію“.

Другий працівник СіАйЕй до цього додав: — Іноді просто жахаєшся, беручи зі стенду журнал і знаходячи в ньому описи останніх моделів наших радарів, балістичних ракет або мікроелектронічних систем.

Однак, можливість збирати секретні інформації не обмежується технічними журналами: Конгресовий Рекорд містить у собі не раз уривки з промов, які розкривають секретні деталі у фінансуванні нашої військової промисловості і інші важливі речі.

Колбі вважає, що засекречування важливих даних з техніки і прикладної науки зв'язаної із зброянням є конечним для охорони відкритого американського суспільства. Галас, що його зняла останнім часом ліберальна преса навколо СіАйЕй, у великий мірі перешкоджає її діяльності і загрожує життю американських секретних агентів за кордоном. У зв'язку з цим деякі джеґела закордонної інформації вже спаралізовано.

„ПАПЕРОВИЙ ТИГР“

Ще тоді, коли Китай не мав атомової бомби, Мао Тсе-тунг глухливо називав її „паперовим тигром“, щоб не викликати страху перед нею у китайців. Китай має вже власну водневу бомбу і, очевидно, можливості переносити її на далекі відстані. Однаке китайська пропаганда старається применшити значення атомової зброї у майбутній війні, до якої постійно готується Китай, розбудовуючи на сотки миль довжиною підземні сковища.

Останнім часом, як повідомляють американські кореспонденти, по всіх великих і малих містах Китаю книгаїні завалені брошурами, з яких широкі маси населення мають можливість запізнатися із засобами охорони на випадок нуклеарної, хемічної або бактеріологічної війни.

На відміну від західної преси, яка широко розписує жахіття атомової війни, в цій брошурі представляється її в значно злагодненішому вигляді. Наприклад, сказано в цій брошурі, внаслідок вибухової хвили, що постас після експлозії 20-кілотонової бомби, „можуть бути пошкоджені легені і барабанні перетинки у вухах, а також зазнати ушкоджень будинків, розташовані в районі вибуху. Ефект такої експлозії подібний до того, що їого можна спостерігати в епіцентрі гурагану. Людина може бути підкинена високо вгору і зазнати ушкодження внутрішніх органів, а її кості можуть бути поламані.“

Про атомову радіацію, що убиває всі живі істоти відразу або протягом певного часу і про зараження цією радіацією довколишньої місцевості на довгі роки китайські пропагандисти пишуть, що з нею можна успішно боротися, бо подібна вона до ренгенівського проміння, яким лікарі обслідують органи своїх пацієнтів.

Людина, заражена невеликою дозою атомової радіації, пишуть автори брошур, може бути вилікувана протягом двох тижнів. При великій дозі радіації потрібна негайна лікарська допомога.

В брошурі подано цілий ряд діяграм і засобів, щоб уберегтися від небезпеки радіації: повітронепроникальні двері в сковищах, повітряні фільтри з деревним вугіллям та дрібною рінню і ін.

Уся брошюра розрахована на читача, не обізнаного з дійсним руїнницьким ефектом вибуху атомової бомби і має за свою ціль запобігти паниці, що може виникнути серед китайського населення у випадку атомової війни.

ЩО ПЛЯНУЮТЬ В ПЕКІНІ

Для деяких українських політиків, які покладають надії на Пекін, як на чергового визволителя України, гострою пересторогою мають бути слова визначного комуніста, що їх він сказав авторові книжки „Сьогодні і завтра СССР”, Святославові Малевському-Малевичеві, яка вийшла в Парижі.

Ось що пише автор цієї книжки, колишній працівник бельгійської амбасади в Москві, на стор. 131-ї:

„... Приблизно тиждень тому я зустрівся з науковцем, членом комуністичної патрії (і очевидно далеко не другорядним її членом) одної з соціалістичних республік. Цей чоловік розповів мені, що його друзі, китайські дипломати, показували йому плян „нового розподілу СССР”, проектированого сучасними керівниками китайської політики. Відповідно до цього пляну, Румунії не тільки має бути повернена Басарабія, але ще й відане все узбережжя Чорного моря, з Одесою аж до Криму. До Польщі має відійти вся Україна до Дону, а щодо Китаю, то плян передбачає не будь-які там „виведення кордонів” або навіть загарбання Монголії, але просто анектування всіх азійських володінь СССР з Приморським Краєм, Камчаткою і Сибіром — аж до Уралу. Щождо російського народу, то китайці великудушно залишають йому щось ніби поширене Московське князівство...”

Такий „плян нового розподілу СССР” має насторожити тих наївних українських політиків, які готові вбачати в червоному Китаєві майбутнього українського союзника.

ЗРОСТАЮЧА ЗЛОЧИННІСТЬ СЕРЕД ШДЛІТКІВ

На основі статистичних даних ЕФБІАЙ молоді люди у віці нижчому за 18 років поповнили в 1973 році 22.7% усіх злочинів в Америці. В останньому році діти у віці нижчому 10 років поповнили 1.566 злочинів, включно з 12 убивствами, 43 гвалтуваннями і 687 грабунками. Протягом останніх 10-ох років, заявив капітан поліції в Лос Анджелесі, Клайд Кронкайт, злочинність серед молоді зросла на 168%.

Внаслідок переведеного поліцією дослідження на всій території ЗСА стверджено:

— Діти попсовнюють тепер більше тяжких злочинів, ніж будь-коли раніше в історії З'єднаних Стейтів.

— Діти-убивці не виявляють ані найменших ознак каяття і жалю до своїх жертв.

— Молодечі генгі викрадають та купують зброю і творять цілі арсенали для боротьби з іншими генгами, убивств і грабувань. Численні школярі носять при собі постійно зброю і ножі, становлячи цим загрозу для суспільства.

— Судді виявляють надміру поблажливість для молодих злочинців, внаслідок чого вони, перебувши короткий час в ув'язненні, знову виходять на вулиці.

Капітан поліції Дж. Дейлі заявив кореспондентам, що в самому лише Нью Йорку нараховується 270 молодечих генгів з понад 10.000 членів. Деякими з цих генгів керують ветерани В'єтнамської війни, які навчають дітей, як орудувати збросою різного роду.

Цього року в Нью Йорку протягом сімох місяців арештовано 9.616 підлітків у віці 16 і менше років. У минулому році арештовано 14.837 молодих злочинців.

„Я знаю дітей, які були арештовані по 10 і більше разів перше, як досягли 8 років життя”, — заявив капітан Кронкайт.

„ЛІТАЮЧІ ТАРІЛКИ”

Майор Дональд Кіго у своїй книжці “Aliens from Space” (Союзники з космосу) подає ревельяційні інформації про т. зв. літаючі тарілки, що привертають до себе увагу наукових кіл не тільки в західному світі, а навіть в СССР. Майор Кіго є директором престижевого Національного Інвестигаційного Комітету для дослідження повітряних феноменів.

Протягом років, — пише автор цієї книжки, — команда американських Повітряних Сил зібрала численні докази існування літаючих тарілок (UFO), але головна кватира публічно всі ці докази заперечує, вважаючи, що так буде краще для країни.

Майор Кіго, має в особистому розпорядженні багато даних про ці літаючі об'єкти, одержані від військових пілотів, радарових операторів і компетентних осіб, об'єкти, що своєю швидкістю і маневровістю далеко перевершують будь-які літальні апарати досі збудовані на землі.

„Я маю фотографію рапорту Академії Повітряних Сил, — пише майор Кіго, — в якому стверджується, що літаючі тарілки спричинили понеччення і інші ушкодження деяким людям, які спостерігали їх зблизька”.

Автор книжки „Союзники з космосу” пише про двох вартових в форте Італіу, які спостерігали близький об'єкт, що пролітав по небу з неймовірною швидкістю. На висоті приблизно 1000 стіп він рап-

том сповільнив свій лет і десь беззвучно приземлився. Від того об'єкту пашіло таким жаром, що вартоюм здавалось ніби їх охопило полум'я.

Інший випадок стався з залогою літака-перехоплювача, яка за малим не згинула, зустрівшись з „літаючою тарілкою”.

Зареєстровано тисячі випадків, коли полісмені, автоводії і мешканці численних американських містечок спостерігали ці феномени. В советських „Ізвестіях”, які звичайно замовчують факти, що їх годі офіційно пояснити, писалось про „літачу тарілку”, яку десятки людей спостерігали в Казахстані.

На основі своїх досліджень Дональд Кіго приходить до висновку, що таємні особи, які керують цими літаючими об'єктами, наставлені до людей приязно, коли вони не виявляють супроти них надмірної цікавості.

У св'язку з появою цих дивовижних літаючих об'єктів постало кілька гіпотез. Деякі науковці твердять, що це відвідують і вивчають Землю істоти з інших планет із надзвичайно високою цивілізацією. До мешканців Землі ставляться вони так, як люди ставляться до комах. В Біблії і інших старовинних книгах є виразні вказівки, що якісь істоти відвідували Землю ще в найдавніших часах, і навіть тепер на її поверхні можна бачити сліди їх відвідин у вигляді залишків величезних аеродромів. Інші дослідники припускають, що ці літаючі об'єкти — нова, засекречена зброя советська або американська, і тому уряди ЗСА і ССР пояснюють їх різними причинами, зокрема світловими феноменами природного походження.

Треба сподіватися, що загадка містерійних „літаючих тарілок” незабаром буде розв’язана.

НАДЛЮДИНА

(Фейлетон)

Німецькі філософи придумали були теорію про расову вищість німців над іншими народами, а Гітлер цю теорію взявся переводити на практиці і показав усьому світові расову і культурну „вищість” гітлерівців з їх концентраками, газовими камерами, шибеницями, розстрілами і дискримінацією негерманських народів. Але багато ще гітлерівцям треба було хліба з'сти, щоб зрівнятися з москалями. Далеко кущому до зайця! Кажуть, що московська людина живе поза часом і простором. Отже, вона справжня „надлюдина”. Культурний і цивілізований прогрес її оминають. Москаля не можуть переробити жадні впливи. Навіть міжнародний комунізм банкрутують у стику з ним. Який москаль був тому чотирисота, триста чи двісті років, таким є й сьогодні в культурному

й духовому відношенні. Ходив у лаптях тоді,ходить і тепер; вошивим був, вошивим і залишився; жив разом з худобою й курми в одній хаті, живе й тепер; був жорстоким, таким залишився й до сьогодні; лаявся брудно, лається й тепер, лише може з тою різницею, що з кожним пройденим етапом московський матюк зростає на один поверх вище. Запивався до нестями тоді, запивається й тепер; жив „общиною” тоді, живе й тепер.

Тут говориться про московські низи. Але на верхах також мало-що змінилось. Тримав, наприклад, цар Іван Грозний народні маси терором опрічини, тримають їх й комуністи від Леніна починаючи, через Сталіна, Хрущова й на Брежнєві кінчаючи терором комуністичної опрічини — ЧК, ГПУ, НКВД, МВД, КГБ. Було тоді ідолопоклонство перед царем-вседержителем, тепер моляться до кожного генсека й партії. Нападала Москва на сусідні народи, загарбувала їхні території і переводила геноцид, робить те саме й тепер. Лише з тою різницею, що тоді москалі не брехали, а говорили відкрито, тепер — дійсно зробили величезний поступ у брехні, називаючи кожну анексію визволенням, геноцид — дружнім співжиттям, економічний грабіж — економічною допомогою. Тодішня панівна кляса була відгороджена непрохідним муром від народніх мас, теперішня комуністична буржуазія відгороджена ще вищим муром, бо навіть свої крамниці має, до яких заборонений вступ звичайним смертникам. Тоді московські цари мріяли про Москву, як про „третій Рим”, мріють про те і діють послідовно в тому напрямку новітні царі — червоні. Тоді жили широкі народні маси у крайній нужді, а аристократія у великих розкошах, і тепер те саме: прості люди не живуть, а животіють, натомість червоне дворянство користується всіма благами життя.

У дипломатії також без змін. Колись на Віденському конгресі цар Олександер Перший роззув чобіт і бив ним об стіл. В наші часи повторив це червоний цар Нікіта Кукурудзяний на форумі ОН.

Шпигуни царської Росії вбивали і викрадали своїх противників, які жили закордоном, теперішні агенти большевицької Москви незрівнянно вдосконалили виконування цих „мокрих дел”.

Московський генералісімус Суворов був не аби який „шуткар” і любив різні жарти. Кажуть, що під час своїх воєнних походів він любив пола-

годжувати свої фізичні потреби в такий спосіб: устромлював рушицю багнетом в землю, щоб „не було видко”, і сідав собі за него. В наші часи якась московська вчителька-шовіністка ушкварила в Києві подібний жарт, на очах публіки, склавши данину природі на п'єдесталі пам'ятника Шевченкові.

Тисячами царські посіпаки гнали людей на заслання в Сибір, червоні московські посіпаки вже загнали туди кількадесят мільйонів.

Верещали царські українофоби, що „України нет, не было й не будет!” і переводили геноцид над нашим народом. Червоні московські українофоби і нацменфоби роблять це більш рафіновано, в ім'я утопічного „советського народу”.

Давно уже всі світові імперії признали державну незалежність поневоленим ними народам. Недавно це зробила Португалія. А „прогресивна“ Москва й не має в гадці це зробити у себе.

Не має час впливу на духовість московської „суперлюдини”, яка й на порозі ХХІ століття живе традиціями доби Чінгісхана. І немає найменших надій, що вона може змінитись на краще добро вільно. Москаль силою всадовлюється на плечах інших народів, силою мусить бути скинений.

Панько Незабудько

ВІСТКИ З УКРАЇНИ

I ЗНОВ ПЛЯНИ НЕ ВИКОНУЮТЬСЯ...

Як подає советська преса, 20-го травня відбувся в Києві черговий пленум Центрального Комітету КПУ, присвячений обговоренню підсумків „обміну партійних документів”, інакше кажучи, підсумків веденої довгими місяцями чистки партії. Доповідь виголосив другий секретар ЦК КПУ І. Лутак, а на закінчення дискусії промовляв перший секретар ЦК В. Щербицький, наставлений Москвою на місце Шелеста.

І. Лутак заявив, що „ряди компартії України — одного з бойових загонів КПСС — зросли кількісно і якісно”, в чому треба дуже сумніватися, бо напевно десятки тисяч партійців після чистки утратила свої „хлібні картки”, і партію треба було поповнювати 130.000 нових членів. Тепер КПУ начислює 2.528.746 членів та кандидатів і 5.500 парт-організацій.

І. Лутак зазначив, що „ряд підприємств, будов, колгоспів і радгоспів не справляється з плянами, не виконує взятих соціалістичних зобов'язань. За підсумками 4-ох місяців ц. р. з плянами реалізації

продукції не справились у Ворошиловградській області 17.4%, Чернігівській 12.4, Херсонській 10.2, Донецькій 9.7% промислових підприємств. Завдань щодо зросту продуктивності праці не виконали у Ворошиловградській області 22.3, Полтавській 20.9, Миколаївській 20.3, Житомирській 18.1, Донецькій 17.9% підприємств.

Другий секретар ЦК КПУ мусів признатися, що „у деяких галузях промисловості систематично не виконується пляни по новій техніці, а в багатьох колективах роками не здійснюються заходи по технічному вдосконаленню виробництва. Частина колгоспів і радгоспів, заявив він, не виконує плянів по виробництву і заготівлі сільськогосподарських продуктів, має низьку рентабельність. Деякі будівельні організації не забезпечують введення у встановлені строки багатьох передбачених пляном об'єктів, здають їх з величими недоробками, низькою якістю робіт. Говорив І. Лутак також „про наявність фактів безгосподарності, марнотратства, серйозних недоліків в організації праці і виробництва”.

Шелеста нагнали за „націоналістичні ухили”, а коли і за що наженуть Щербицького?

ПОЕЗІЇ З УКРАЇНИ

Д О Р О Г А

Присвячую Валентинові Морозові
Я каятись не буду,
Що вибрав шлях колючіший від терну,
Ні слави, ані похвали не хочу і не жду,
І байдуже мені, що може до овиду не дійду
Під тим хрестом важким.
Знекровлений на півдорозі упаду;
Бо твердо знаю:
Одні впадуть —
Піднімуть інші —
понесуть.
Щоб мученик-народ
Здобув квітуче майбуття —
Не завагаюся віддать життя,
Щоб смерть моя
Влилась краплиною життя
У невмирущій організм народу,
В його неспинному бігу до щастя і свободи.
Тож не страшні:
Холодної Мордовій сніги
І сірої „Владимирської” кам'яні мішки —
Бо щастя досягнув,
Секрети поступу збагнув.

МАНІФЕСТАЦІЯ В НЮ ЙОРКУ

8-го березня ц. р. відбулася в Нью Йорку маніфестація українців, ціллю якої було вшанувати українських жінок-політ'язнів в ССР і запротестувати проти приїзду советської церковної делегації. Запланована в катедрі св. Патрика Служба Божа не могла відбутися з огляду на те, що заряд катедри відкликав в останній хвилині дозвіл на таку Службу Божу. Зібрані, довідавшись про відмову правити Службу Божу, яку мав правити парох церкви св. Івана Хрестителя в Ірвінгтоні, о. Павло Малюга, ЧНІ, на пропозицію голови Комітету Дарії Степаняк, Аскольда Лозинського і Романа Зварича відмовили спільну молитву „Отче Наш”, відспівали „Боже Великий” і, вишили до російської православної церкви на 97 вулиці і 5 евеню. В поході взяли участь священики: о. С. Новицький (представник Консисторії Української Православної Церкви в ЗСА), о. Л. Мудрий, о. М. Коханський, о. М. Вареник, о. В. Базилевський, о. Данилевич і о. І. Наконечний. Останній виголосив відповідну промову. Представником парохії св. Юра в Нью Йорку був о. Кристофор Войтина.

Не зважаючи на холод і сильний вітер, демонстранти пройшли 50 кварталів до 97 вулиці і залишилися аж до кінця маніфестації. Поліція не допустила демонстрантів під самоу церкву, де представники цієї церкви вітали митрополита Філарета хлібом-сіллю і нікого не допустили увійти до самої церкви. Демонстранти ввесь час держали американські і українські прапори та транспаренти, які пояснювали ціль демонстрації.

П'ять чорних домовин, несених демонстрантами під час походу, символізували знищенні Українську Православну і Католицьку Церкви в Україні. Монахиня мати Марія, ЧСВВ, закована у кайдани при допомозі однієї з пань проходила ввесь час біля церкви, в якій відправляли Молебень приїжджі з ССР священики.

Демонстрацію зорганізував Об'єднаний Комітет Українських Жіночих Організацій в Нью Йорку у співпраці з Метрополітальним Відділом УККА. окремі особи роздали багато тисяч летючок з виясненням цілі маніфестації, в якій взяло участь 750 осіб.

Ото так спека!

Один з членів советської делегації доповідав у Києві на партійних зборах про відвідини в Абесинії. Присутні нарікали на спеку. „Що то за спека тут, у Києві, — сказав доповідач, — от в Абесинії спека, так то спека! Там навіть курей годують морозивом, щоб не несли варених яєць”.

„ВПЛИВОВА” ГАЗЕТА

Редактор одної з українських газет одержав такога листа від свого передплатника: „Вельмишановний Пане! Минулого вівтірка я загубив золотого годинника, що є мосю родинною реліквією. Мені порадили дати оголошення у Вашій газеті, що я зробив. Наступного дня, прийшовши додому, я знайшов годинника в кишені іншого піджака. Нехай благословить Бог Вашу газету!”

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

“САМОПОМІЧ”

В НЮ ЙОРКУ

Позички особисті і гіпотечні (моргеджі) на низькі відсотки

до сплати в догідних ратах.

Дивіденди від членських ощадностей

5 ¼ % — \$5.88

якщо не вибираєте чвертьрічної дивіденди.

Self Reliance (N. Y.) Federal Credit Union

108 Second Ave. New York, N. Y. 10003

Tel.: (212) 473-7310

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА ЩАДТЬ УЖЕ СЬОГОДНІ

**УКРАЇНСЬКА
ЩАДНИЧО - ПОЗИЧКОВА СПІЛКА "ПЕВНІСТЬ"
У ЧІКАГО**

платити чвертьрічно найвищі відсотки від ощадностей,
а саме: $5\frac{1}{4}\%$ від звичайних щадничих конт.,
 $6\frac{1}{4}\%$ до $7\frac{3}{4}\%$ від щадничих сертифікатів
у річному відношенні.

Кожне щадниче конто забезпечене Федеральною Урядовою Агенцією F. S. L. I. C. до суми **40,000.00 доларів.**

Спілка уділяє позики на купно домів (мортгеджі), приймає рахунки за газ, електрику, телефон і воду, видає чеки, грошові перекази (моні ордери) та подорожні чеки.

Користайте з вогнетривалих скриньок за низькою оплатою для перевезування документів чи інших вартісних речей!

Солідна, чесна, скора і фахова обслуга.
Спілка оплачує кошти поштової пересилки,

ТОМУ ЩАДТЬ ЧАС!

КОРИСТАЙТЕ З ПОШТОВИХ ПОСЛУГ!

ЗВЕРТАЙТЕСЯ ДО НАС З ДОВІР'ЯМ У ВСІХ ФІНАНСОВИХ СПРАВАХ!

Години праці:

Понеділок 9 — 3 по полудні
Вівторок 9 — 3 і 6 — 8 вечором
Середа — закрито

Четвер 9 — 3 по полудні
П'ятниця 11 — 8вечором
Субота 9 — 1 по полудні

SECURITY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

932-36 N. WESTERN AVE.

Tel.: (312) 772 — 4500

CHICAGO, ILL. 60622

**СТЕПТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА
"БУДУЧНІСТЬ"
У ДЕТРОЙТІ**

СЛУЖИТЬ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ ДЕШЕВИМ І ВИГОДНИМ КРЕДИТОМ. НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИКИ НА АВТА, ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІЇ, ШПІТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИКИ (КРІМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ДО 10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧКОВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ $5\frac{1}{4}\%$ ДІВІДЕНДИ.

Вкладчики мають безкоштовне життєве забезпечення до висоти 2,000 дол.

Ощадності забезпечені до всякої висоти.

FUTURE CREDIT UNION OF DETROIT

4641 Martin Ave.
Detroit, Mi. 48210

3011 Caniff
Hamtramck, Mi. 48212

Tel.: 843-5411

**ФЕДЕРАЛЬНА
КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА СУМА
В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.**

ВИДАЄ ПОЗИКИ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ. СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ ЧЕКАМИ, УДІЛЯЄ НАЙДЕШЕВІШІЙ КРЕДИТ НА АВТА, МОРТГЕДЖІ,

ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки, вакації, весілля та інші цілі.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
Майно кожного вкладника чи позичкодавця забезпечене.

Приймає ощадності і платить $5\frac{1}{2}\%$ дівіденди.

Безплатне забезпечення ощадностей.

Безплатне життєве забезпечення до 2,000 дол.

Адреса:
SUMA (YONKERS) FEDERAL CREDIT UNION
301 Palisade Ave. Yonkers, N. Y. 10703
Tel.: 914-965-8560

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ВЕЧІР У ГАРТФОРДІ

22 березня ц. р. Відділ Об'єднання Жінок ОЧСУ в Гартфорді влаштував літературно-мистецький вечір, присвячений українській стражданальній жінці. Вечір був поставлений на високому рівні і був справжньою насолодою для любителів літературного слова й української пісні.

Літературно-мистецький вечір відкрила голова Відділу Софія Радью, привітавши присутніх та кількома словами накреслиши його ціль. Після цього вона виголосила реферат п. з. „Роля жінки в історії України”. Голова Відділу звернула особливу увагу на проголошення Об'єднанням Націями 1975 року „Міжнароднім Роком Жінки”, закликала жінок, досласти всіх зусиль, щоб представили чужинецько-му світові справжнє положення української жінки на Рідних Землях.

Приємно було послухати хоровий гурток „Горлиці” при ОЖ ОЧСУ, який при музичному супроводі Надії Кравець відспівав „Вірність і любов до краю” та „За дротами”, за що були щедро нагороджені оплесками авдиторії.

Поетка Ольга Лубська з глибоким чуттям читала свої поезії, якими до сліз зворушила присутніх.

Кінцевою точкою виконано пісню „Була весна” Лесі Українки у виконанні хорового гуртка „Горлиці”.

Відспіванням „Ше не вмерла Україна” закінчено цей культурно-товарицький вечір.

Після закінчення програми подруги з ОЖ ОЧСУ подали каву і солодке.

Було б побажанням, щоб подібні імпрези відбувались частіше.

С. Р.

ЕПІГРАМИ

Іван Манило-Дніпрян
ТУРИСТКА

Приїхала Туристка з України...
Туристка? Так! Весела, чарівна...
Ходила тут, неначе королівна,
Всміхалась їй Гудзонська сторона.

I запитали ми Туристку:
— Хто Україну гне і палить на вогні?
Вона ж очима злісно бліска:
— Про це не слышала і в сні.
Хай знають підлі ботокуди:
Була Хохландія і буде!

ОБ'ЄДНАННЯ ПИСЬМЕННИКІВ „СЛОВО”

Листи... Погрози... Сонні спростування...
Потік заяв... На манівцях блукання...
О, „Слово!” Ні, не станеш ти мечем...
Ми, всі письменники, від тебе утечем!

УВ ОБІЙМАХ БІЛОДІДА

Бачить Кієвлев-Мислиця:
Ген калюжа... Щось іскриться...
„Мабуть, золото блицить?” —
I стрибнув туди умить...
Тож і снідав, і обідав
Ув обіймах Білодіда...*)

*) Редактор одного з наших журналів, відвідуючи СССР, зустрічався з „академіками” Жовтобрюхом і Білодідом.

ІМ-Д

Хотів удати з себе дурня

Купив собі один чоловік уживане авто.
— Ви заплатили далеко більше, як воно варте, —
сказав йому приятель.

— Я знаю, — відповів цей чоловік, — але тепер я зайнятий тим, що продаю цьому торговцеві автами різного роду нерухомості, і хочу, щоб він подумав, що я дурень.

Коні розумніші від людей

— Все таки коні вищі від людей в свою розумовому розвитку, — заявив один філософ. — Якщо, наприклад, двадцятро коней біжать навпередони, десять тисяч людей платять гроші, щоб подивитися на них. А візьміть двадцятро людей, пустіть їх навпередони і, запевняю вас, що жадна коняка навіть не зверне на них уваги.

Реальна допомога

Під час останньої великої повені в Румунії, коли затоплено було водою десятки сіл і містечок, американський уряд вислав поводяним допомогу харчами і медикаментами на 15 мільйонів доларів, китайський — на три мільйони доларів, а советський передав до Букарешту 10.000 примірників підручника, як вчитися плавати.

Маті зовсім спокійна

— Я чув, пані, що ваша донька поїхала до Парижу. Чи ви не боїтесь спокус, які чигають на цю дівчину в тому місті?

— Ні, ні, я зовсім спокійна. Донька недавно написала мені, що вона вже перебуває під наглядом поліції.

***** “VISNYK” — “THE HERALD”

Published by Organization for Defence of Four Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August, when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,

New York, N. Y.
Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10003.